

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravništvo v
Katoliški, Tiskarji, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. I. 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 115.

V Ljubljani, v soboto 19. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Delajmo!

(Izv. dopis.)

Komaj nekaj let je od takrat, ko so se pojavile med nami prve zadruge. To so bile posojilnice in še le par let kasneje so nastale druge gospodarske zadruge. Svež veter je zapihljal med narodom. Ideja samopomoči je nastopila zmagovalno pot po raznih krajih naše domovine in za njo vstajajo življenja polne gospodarske organizacije, v katerih se zbirajo kmetje, rokodelci in obrtniki. Ti stanovi se spoznavajo med seboj in si podajajo roko v boju za svojo gospodarsko eksistenco. Hkratu so spoznali tudi svoje sovražnike. Še le sedaj vidijo, koliko ujedalk je živelo ob troških nezavedajočega se ljudstva, ki je vsled delovanja teh parasitov krvavelo in hiral. Ej, kako je hipoma postalo živo! Ujedalke, t. j. naši praktični liberalci, so zagnali grozen krik, da se jim dela krivica takrat, ko se je začelo ljudstvo zavedati pravice, ki mu jih daje od cesarja potrjen zakon!

Policijo kličejo na pomoč takrat, ko ljudstvo uporablja svobodo organizovanega kupovanja in prodajanja. V ječe bi radi pahnili one, ki se zavedajo svoje krščanske dolžnosti napram izsesavanemu ljudstvu! To hočejo!

Praktičnim liberalcem alias ljudskim oderuhom je priteklo na pomoč korumpirano liberalno časopisje. Vsi ljudstvu sovražni elementi, kateri so gmotno ali politično prizadeti, so se združili in danes bore ostuden boj proti organizacijam in organizatorjem. Po vaseh in trgih bujno cvete obrekovanje, laž in ovaduštvo; liberalno časopisje pa prinaša ostudne anekdote, ki se tičejo bodisi zadrug ali njihovih voditeljev, da šegeče živce svojih čitateljev, in vse to še ponovi kak zanesljiv fonograf v dež zbornici, da ostane liberalna zlobnost in neumnost ovekovečena in natančno prihranjena tudi poznejšim rodovom za psihološke študije.

Težek je boj, ki ga bore zadruge za svoje pravo proti onim, ki se boje organizovanega ljudstva iz političnih in sebičnih nagibov. Mnogi izmed nas so postali vsled tega malodušni in v vednih bojih se je izčrpala njihova energija in sedaj morda mislijo, da ni še prišla pri nas doba ljudske organizacije.

Ne tako tovariši! — Pogum! — Ne klonimo duha! To divjanje se bode skoraj poglelo. »Stekli liberalci« bode v slepi borbi proti ljudstvu našli smrt. Oni elementi po deželi, ki se sedaj vrste proti organizacijam na poziv političnih sleparjev, sprevidijo, da so le žrtve teh sleparjev, ki zavajajo oči množice drugam, da jih množica ne vidi v njihovi materialistični nagoti, da ne vidi svojih voditeljev brez verskih in narodnih idealov. Videli bodo, da so ti njih »voditelji« vrgli vero iz svojih src baje kot »predrago konfesijo«, da so s svojo narodnostjo naredili bankerot, da sovražijo one, ki gospodarsko organizujejo ljudstvo samo zato, ker samini imajo pozitivnih gospodarskih idej. In tudi uradništvo bode spoznalo vzvišeni namen, kateremu je dolžno služiti. Tudi ono se gotovo v kratkem oklene ljudstva, za katero je nastavljeno. Gotovo ne bode dalj časa verovalo frazam političnih sleparjev, ampak bode dejansko in z dobrim svetom segalo v narodno gospodarsko gibanje in tako izvrševalo svojo nalogo.

Naš odgovor vsem lažem in obrekovanju pa bodi delo.

Borba nas uči, da sovražijo liberalci najbolj one zadruge, ki skušajo v celem obsegu izvrševati svojo nalogo.

Nehote nam kažejo, kje jih najbolj boli. Zato se mi iz tega učimo! Utisnimo si dobro v spomin smisel združnih pravil in stremimo nevzdržno za idejalo, katera izražajo uzorna pravila naših zadrug. Organizujmo naše ljudstvo vseh psovod v gospodarskih društvih, preskrbimo za skupen izvoz naših

pridelkov, organizujmo produkcijo izdelkov iz surovin, ki jih daje kmetijstvo. Hišna obrt naj se osredotoči v zadrugah, ki bodo skrbela za poduk in izvoz. Take idejale imejmo pred očmi! Spopolnimo svoje znanje in skušajmo idejale tudi vresničiti. Tako pojde gotovo. Po tej poti privedemo ljudstvo gotovo do zmage, liberalni parasiti pa bodo poginili, ker ne bode nikjer lene mrhe, ki bi pustila, da kdo živi ob njeni krvi. — Zrimo pogumno v bodočnost in delajmo!

+p.

Rojaki!

Razočarani nad neizpolnjenimi željami in zahtevami, katere smo po vsej pravici pričakovali od minulega, za evropske narode toli važnega stoletja, nastopili smo zlasti Slovani, in ne v zadnji vrsti Slovenci, z mnogo obetajočimi nadami dvajseti vek, ki bode, ako smemo verjeti raznim prorokovanjem, slovanski vek. A že začetek, vsaj kolikor se tiče nas, posebno obmejnih Slovencev, preti neizprosno podreti naše upe, grozi uničiti naše svete, priznane in upravičene nade.

Za mehko, rahlo čutečo naravo Slovanstva utegne postati pričeta, proti njemu naperjena vsestranska akcija, usodepolna. Duševno in gmotno mnogo jačji sovražni naval podvojil je svoje sile, da nas najprej razdvoji, oslabi in potem uniči. Neizbirčen v sredstvih, nastavlja tu vabljuje zanjke, tam bolj očitno nevarne pasti in kjer in kadar kaže, uporablja zoper nas tudi drugo, nad vse ostudno orožje.

V prvi vrsti in naravno jim je do tega, da pogoltnjejo slabotne spredne straže, da se tem lažje vtihotapijo v glavni tabor, kjer imamo svojo glavno moč, svojo zadnjo oporo, svoje narodno svetišče.

Rojaki slovenski! Štajarski Slovenci smo v pravem pomenu besede taka sprednja straža, na katero preži liki ris na svoj plen, naš nemški sosed.

Znani so vam mukotrpni boji, katere mora biti slovenski narod med Dravo, Savo in Sotlo za svoj narodni in gospodarski ob-

stoj. Znana so vam vsa nasilstva, katere je moral tekom sto- in stoletij prenašati, poznate so vam mnogobrojne spletke, v katere nas je hotel lubeznjivi sosed ravno v zadnjem času vjeti. In kakor da še ni mera polna, kot da smo štajarski in z nami vsi Slovenci nekaj puntarski narod, osmelil se je v sedanjih delegacijah nemško-štajarski grof obrekovati nas in očrtniti naše deželno-zborske zastopnike ter posredno vse slovensko-štajarsko prebivalstvo napram našemu vladarju, za čegar prestol in državo ravno mi toliko žrtv v krvi in denarju skozi stoletja doprinasamo.

Le v trdnem, nezrušljivem prepričanju, da se borimo za pravično, nam in vsem Slovincem sveto stvar, je iskati tistega ognja, ki nas ogreva v najhujšem boju zoper neenako močnejšega nasprotnika; le zavest, da stoje za nami in ob nas ostali naši bratje, navdaja nas z neupogljivim pogumom; in končno ter ne najmanj v dolžni hvaležnosti do tistih naših vzornih mož, ki so si pridobili, kakor naš neumrljivi Anton Martin Slomšek, ne samo za štajarske in koroške Slovence, temveč za vse Slovenstvo, nevenljivih, često premalo cenjenih zaslug, stojimo neustrašeno in nepremakljivo na braniku slovenske in slovanske stvari.

Menda ni baš slučaj, da doleteva nas Slovence ob začetku dvajsetega, mirnega vplemenjenja in pomirjenja src, namenjenega stoletja, prijetna dolžnost, proslaviti stoletna rojstna dneva dveh svojih velikanov, ki spadata pravzaprav šele v sedanji vek, namreč našega neumrljivega pesnika-prvaka dr. Franceta Prešerna ter nepozabnega Antona Martina Slomška.

Vesoljno Slovenstvo pripravlja se že na bližajoči se praznik prvo imenovanega ženija. In neodpustljiv narodni greh bi bil, ako se na dostojen način ne spomnimo tudi drugega, ki je s svojim pristno-narodnim duhom in umom navdihnil mnogobrojne svoje brate, čegar skoro vsaka beseda je postala razmeram primerno že meso na našem narodnem telesu.

Ne osvetljivost za prestane krivice, ne puhla želja po šumni demonstraciji proti

LISTEK.

Stava,

ali: Mali uzroki, veliki učinki.

(Podobice izza volitve.)

I.

»Nikar se ne jezi, da nihče proti naprednjakom ne kandiduje, kar sam kandiduj, pa jih boš spravil v velik strah in jim precej olajšal mošnjike, seve, če imaš korajžo. Toda jaz stavim petak, da si ne upaš samostojno nastopiti kot kandidat. Obljubim Ti tudi svoj glas, če boš res kandidat.«

»Že velja. Vi štirje ste priče. Stroški za volilne oklice bi bili torej pokriti. V treh dneh je volitev, torej kar na delo.«

»Tudi naši glasovi so Ti sigurni. Velika zabava bo«, dejali so ostali ter se odpravljali iz gostilne.

II.

V saboto pa so se delili med volilce majhni volilni oklici, ki so naznanjali ime in program samostojnega kandidata. Tudi liberalni agitator dobil je v roke oklic. »Sedaj smo pa rešeni. Zaslužek bo, golaž bo, pivo bo, smodke bodo. Le brž da spravimo gospode prvake v strah in trepet.«

III.

»Gospod, tole naj berejo.«

»Torej ste vendar prav imeli, ko ste zmeraj pravili, da bodo klerikalci udeležili se volitve. Le hitro naročite sijakerje, da nam jih klerikalci ne pobero, spravite skup zadostno število agitatorjev, glejte, da dobite socialiste, ti nam morajo dati svoje glasove. saj se gre proti črnim. Le hitite, morda je že vse prepozno. Nocoj bo seja agitacijskega odbora.« »Gospod, kje bo pa golaž?« »Saj res, kmalu bi bil pozabil, kar naročite ga, tam kje v bližini volišča. Sedaj pa še hitro za »Narod« poziv na vse svobodno in napredno misleče. Vozovi, agitatorji, golaž, pivo, zopet pojde lepa svotica.«

IV.

La propriété c'est le vol.
P. I. Proudhon.

Krog poldne zapuščala je gruča socialističnih volilcev pozorišče volilskega golaža. Veselje jim je sijalo iz oči in v vsakih ustih je tlela smodka. Samo eden je bil malo klavern. »Ako pomislim stvar natanko, pomagali smo vendar buržoaziji, in tega bi ne smeli.« »Kaj«, kriči drugi, »ali ne poznaš temeljnega nauka naše stranke, da je privatna lastnina tatvina? Golaž, pivo in smodke,

to vse je bilo privatna lastnina oštirjeva, ali, če so že plačali, naprednjakov. Mi pa smo uničili to privatno lastnino in sicer veliko te privatne lastnine. Torej smo se držali samo načel naše stranke. In zažgal je novo smodko, da jo uniči.

V.

Wem bring' ich wohl
das erste Glas?
Nemška dijaška.

Agitatorji in prvaki bili so zbrani pri volilskem golažu. In vzdignil se je prvak in spregovoril je: »Gospoda moja! Lepa zemlja je zemlja slovenska. Ali, kar jo diči najbolj, to je rod, prebivajoč po njej. Dolgo časa je ležala nemštva skala nad njim, in da ni poginil pod njo, pričuje dokaj, koliko plodnih moči mora imeti v sebi mali a prečudni ta narod. Oprostil se je narod naš te skale, ali preveč je bil že vaje pritiska in ni mu delo dobro, ko je bil pritisk od njega vzet. In pogrešal je blagodejnega pritiska te skale, pogrešal, pravim. In če ta pritisk do sedaj ni uničil naroda, potem mu sploh ni nevaren in smrtonosen. Velik trenutek je bil v mojem življenju, ko sem se zavedel te resnice in jo opazoval. Torej nazaj na narod to prepotrebno skalo, sem dejal. Dobro se ga še spominjam, tistega trenutka! Vsa se

mi je pretresla duša, ali svet okrog mene se je hipoma praznično preoblekel. Solnce je sijalo še enkrat tako svetlo pod visokim nebom in cvetoča spomlad na desni in levi se je vsipala še jedenkrat tako žarovito materi zemlji iz srečnega osrčja. Zatoj Vam pravim in Vas pozivljam prijatelji, da izpraznite prvo čašo v prospeh našega naroda z baronom Schweglom na čelu in s prepotrebno skalo na ramah!« In trkali so. Agitator pa si je pri tem mislil: »Kaj bom iskal, komu na čast naj izpraznim prvo čašo? Samostojnemu kandidatu se imam zahvaliti za vse, on naj torej živi!« Tako si je mislil in izpraznil je čašo do dna. Potem pa se je spravil nad golaž. In viri nam pripovedujejo, da je pet velikih porcij ostre te jedi izginilo v širnih prostorih njegovega želodca, vrčkov piva, katere je zlijl na golaž, pa kronisti niso šteli, ker — niso mogli, bilo je vrčkov preveč.

VI.

V kavarni sedi samostojni kandidat in čita časopise. Tudi svojo podobo vidi naslikano z najrazličnejšimi časniškimi bojami. Von der Parteien Hass und Gunst entsteht schwankt sein Charakterbild in der Geschichte. Vesela zavest pa mu dviga prsa: Napredni agitatorji so zadovoljni in »Narod« je zado-

nadutemu dušmaninu, temveč na edni strani že omenjena dolžna pieteteta do svojega velikega sina, na drugi pa brez dvoma vsem Slovencem kakor Slovanom sploh dobrodošla prilika, sestati se po dolgem času brez razlike stanu in mišljenja v rojstvenem kraju Slomškovem, ter na to vzeti si znova duha vzajemnosti, ki preveča dela vseh mož slovstvenikov, katere so porodila zares klasična ponkovška tla — ti obziri vodili so peščico Slomškovih ožjih čestilcev, da prirede dne 5. avgusta na Ponikvi, veliko vseslovensko slavnost v spomin stoletnice rojstva A. M. Slomškega.

Zato se obrača pripravljalni odbor tako do posameznih rodoljubov, kakor do cenjenih narodnih društev ter sploh do vseh Slovencev, pozivljajoč jih v imenu Slomškovih rojakov Ponkovljanov kakor tudi v imenu vseh štajarskih Slovencev, da se udeležijo v kolikor večjem in impozantnejšem številu nameravane slavnosti, pri kateri prišli si ne moremo kaj, da ne bi opozarjali ravno izvenštajarsko slovenstvo na ta praznik, ki utegne, prost vsake politične barve, postati velike važnosti za narodno življenje spodnje-štajarskih Slovencev.

Ponikva, meseca majnika 1900.

Odbor.

Državni zbor.

Dunaj, 18. maja.

Vse pri starem.

Voz je običal in vsi poganjači ga ne spravijo v tir z mrtve točke. Čehi zahtevajo zadoščenja, desnica ga jim ne more dati, vlada ne sme, ker v istem hipu vzdigne obstrukcija svojo grivo na levi. Levičarji kar prežijo na vlado, da ne bi kakorkoli ugodila Čehom. Ob enem pa zvite glave rote desniške stranke, naj bi te zadušile češko obstrukcijo. Torej Jugoslovani, katoliško ljudska stranka in Poljaki naj bi levičarskim vodjam držali stremena in pleča, da zlezejo na konje? Vsaka taka koalicija, v kateri bi levičarji nosili zvonec, bi bila nenaravna in škodljiva, in ravno Slovenci imajo najmanj povoda, da bi svojim nasprotnikom drva nosili na ognjišče.

Sicer pa so voditelji desniških klubov poskusili razna sredstva in pota, da bi omogočili parlamentarno delo. Pogajanja še niso končana in danes po seji se snide parlamentarna komisija desnice, da iznova obravnava s češkimi voditelji. V zasebnih razgovorih naglašajo tudi zmernejši češki poslanci, da brez zadoščenja, brez koncesije ne opustijo obstrukcije in ko bi bili popolnoma osamljeni. In da morejo češki poslanci tudi proti ostali desnici vzdržati obstrukcijo, to je pribito. S silo torej ne gre, mogoče je premirje le mirnim potom in trezno besedo.

Burni prizori

so se vršili sinoči v zbornici. Kakor sem sporočil, je predsednik dr. pl. Fuchs ob pol 6. uri za pol ure prekinil sejo, ker ni bila sklepčna. Zapisnikarji so namreč našli v zbornici pri glasovanju le 93 poslancev. Ko

predsednik ob 6. uri zopet otvori sejo, češki poslanci odločno ugovarjajo, češ, da predsednik postopa v protislovju s poslovnim redom. Dr. Pacak se sklicuje na dotično določbo poslovnega reda ter na stari običaj. Tako so Smolka, Chlumetzky, Kathrein in Abrahamowicz, kakor je razvidno iz zapisnikov, vselej zaključili sejo, ako je bila ne-sklepčna. Predsednik odgovarja med velikim hrupom, da je bila zbornica sklepčna, ker je po glasovanju takoj prišlo v zbornico mnogo poslancev. Toda to opravičevanje predsednikovo ni pomagalo, kajti češki poslanci so bili na vse pripravljeni. Predsednik se je konečno moral udati in je okoli 7. ure zaključil sejo. In to je bilo edino pravilno in umestno, in če bi bil nastal najljubši vihar. To dejstvo je dokazalo, da bi bili vsi siloviti poskusi proti obstrukciji brezuspešni. Tudi levičarji se niso potegnili za predsednika, ker si nočejo podreti mostov do mogoče obstrukcije na levi.

Obstrukcija se nadaljuje.

Danes je imel pred plenarno sejo tudi železniški odsek svojo sejo, da bi se razdelila poročila o raznih peticijah in železniških zgradbah, mej katerimi je tudi bohinjska železnica. Češki poslanci pa so tudi v odseku z obstrukcijo preprečili razdelitev poročil. Predlagali so po raznih govorih in ugovorih, da se doslovno prečitajo vse peticije in o teh predlogih glasuje po imenih. Ko se je izvršilo šele prvo glasovanje, je bila blizu že 11. ura. Ker je bilo očevidno, da hočejo češki člani v odseku preprečiti razpravo — kar so sami naravnost izjavili — je načelnik zaključil sejo.

Isto se je ponavljalo v zbornici. Kmalu po 11. uri so zapisnikarji na zahtevo čeških poslancev pričeli čitati razne interpelacije in do 3. ure je vladala tišina in praznота v zbornici. Ko pa je koncem seje ministerski predsednik odgovoril na interpelacijo gledé novega volilnega reda za dunajsko mesto, vstal je dunajski poslanec Wrabetz in očital vladi pristransko postopanje. Antisemitje so mu seveda živahno ugovarjali. Ko pa je Wrabetz zahteval debato o vladnem odgovoru, vstali so le nekateri nemški liberalci in soc. demokratje. Wrabetz je ostal na cedilu.

Predsednik nato izjavi, da seje za nekaj časa zaradi delegacij prenehajo in da bode prihodnjo sejo naznanil pismeno. Poslanec Kaiser pa predlaga, da bodi seja še jutri. Ta predlog je obveljal z veliko večino, ker so ga podpirali tudi Poljaki in večina kat. ljudske stranke. Češki poslanci pa so se smejali, ker imajo še nad 1000 peticij in interpelacij. Jutri je torej še seja pred binkoštnimi prazniki. Dnevni red: Zapisnikarji čitajo izreke iz raznih časnikov. Kaj je torej Kaiser dosegel s svojim predlogom? Spustil je vodo na mlin češke obstrukcije. Tako parlament ubija sam sebe. Temelji so zrušeni in kmalu se sesede še streha.

Proračunski provizorij.

Vlada je včeraj predložila zbornici načrt zakona gledé proračunskega provizorija od

1. julija do konca leta. Kakor znano, že od l. 1897 državni zbor ni rešil proračuna in vlade so si pomagale s § 14. Tako je vitez Wittek s § 44. podaljšal provizorij za prvo polovico tekočega leta. Da sedanja vlada predlaga provizorij do konca leta, je ta razlog, ker je izključeno, da bi državni zbor preje rešil proračun. Danes je sploh dvomljivo, ali bode do novega leta proračun rešen parlamentarnim potom.

Predloženi načrt zakona pa ob enem pooblašča fin. ministra, da za nameravane investicije v tem letu nabavi državnega posojila v znesku 68,380.300 kron. Te investicije obsejajo razne šolske stavbe, vodne in železniške zgradbe. Vlada je sedaj v zadregi, ker so uravnava valute, podpore vsled uim in druge potrebnosti izpraznile državne blagajnice.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. maja.

Desniške stranke in obstrukcija.

Iz dosedanjih poročil je razvidno, da se vodstva desniških strank resno trudijo, da bi dovedla v zbornico zopet redne parlamentarne razmere. Slovanska krščansko-narodna zveza se opetovano posvetuje o tem koraku in izraža nado, da se Mladočehi vdajo. Najbolj delavni so pa v tem oziru Poljaki, posebno načelnik poljskega kluba vitez Jaworski, ki pri vsaki priliki pritiska na voditelje češk. kluba, naj opuste nevarno in škodljivo obstrukcijo. To prizna celo dunajski židinja »N. Freie Presse«, ki pravi, da je Jaworski zelo nejevoljen radi mladočeške taktike in da je Čehom opetovano zaklical: Do tu in ne dalje. In vkljub temu piše imenovani list v včerajšnjem uvodniku, da desniške stranke tajno podpirajo obstrukcijo in da vitez Jaworski še vedno omahuje mej izvrševalnim odborom in mladočeškim klubom. Židovski liberalci sami dobro vedo, da so vse te vesti do cela nesresnične. Boli jih seveda le to, da vkljub takim parlamentarnim homatijam ne morejo priti do krmila.

Volitni boj na Dunaju je v polnem tiru. Dan za dnevom se vrši po raznih okrajih več volilskih shodov in čim bližji je trenutok, ko se vrše volitve, tem živahneje deluje agitacijski aparat pri vseh strankah. Sedaj so že tudi razpisane volitve za novi četrti volilni razred. Vrše se koncem maja. Pri volitvah za 3. in 4. razred se bo bil boj samo mej krščanskimi socijalc in socijalnimi demokrati, ker v teh dveh razredih liberalci nimajo prav nobene zaslombe, nasprotno bodo pa s tem večjo ljutostjo nastopili v 1. in 2. razredu. Tu jim bodo pomagali biti krščanske socijalce tudi nemški radikali, ki pa seveda ne morejo upati na kdove kako zmago, ker je obupal celo njih vodja K. H. Wolf, ki še pred koncem meseca ostavi Dunaj. Židovsko-liberalna stranka je sedaj objavila svoj oklic, v katerem pravi, da je bližnji boj »boj proti vedni krivici, proti neprimerno slabemu gospodarstvu v občini, proti neprestanemu nasilstvu na slobodno prepričanje, proti nečutenemu lovu za služ-

bami in protekciji, proti zaničevanju sodnikov in učiteljev, proti gredenju mož vede in inteligence«. Ali niso teh točk povzeli židje iz svojega občinskega programa?

Budgetni provizorij za drugo polovico tekočega leta je predložil fin. min. v predzadnji seji. Takih provizorijev smo se v naši Avstriji že navadili; že tretje leto se vzdržuje red v državnem gospodarstvu samo z budgetnimi provizoriji. Pomagal je tem provizorijem do veljave vedno le § 14. in tako bo bržkone tudi letos. Drugače pa je s potrebnostjo za investicije. Za to ne more poskrbeti omenjeni paragraf, ker pomeni trajno obremenjenje države. Zato je pa tudi fin. minister povodom predložitve proračunskega provizorija omenil, da bo vlada morala odložiti za letos ta dela, ako predloga ne dobi ustavnega odobrenja, ker nima nikakega pokritja in so ji vezane roke. Ako je toraj poslanec ležeče na tem, da se izvedo nujna investicijska dela, naj ne obstruirajo vladne predloge. Prvo branje provizorija se vrši v današnji seji.

Francosko ministerstvo skuša prirediti novo sodnijsko preiskavo proti sebi neljubim voditeljem raznih političnih strank. Obtoženi bodo po poročilu pariške »Patrie« vsi oni, ki so obrekovali predsednika Loubeta povodom zadnjih občinskih volitev. Mej temi je cela vrsta časnikarjev, seveda ne ministerstvu prijaznih, vsi člani patrijotiske lige in mnoge druge neljube osebe. Tekom preiskav se bo pa nudila prilika, da bo oblastvo lahko aretovalo še več drugih oseb ter jim provzročalo neprijetnosti in se jih bo vlada iznebila za nekaj časa. A to še ni vse. Ministerstvo bo takoj razpustilo obč. zastop pariški, ako bo skušal nasprotovati vladi, in bo šele čez tri mesece odredilo nove volitve, da se mej tem časom zatre neljuba nacionalna stranka. Ali kali?

Položaj na srbsko turški meji postaja z vsakim dnem nevarnejši. Še ni dolgo tega, kar je bil v veliki nevarnosti avstro-ogerski vicekonzul pred Arnavti v Ueskübu. Sedaj je planila razdražena tolpa po ruskem konzulu Maškovu, katerega so Arnavti pretepli in je mogel ubežati le s pomočjo turških trgovcev. Na srbskega konzularnega tajnika Ivanovića so napadniki streljali iz zatišja, a mu vendar niso prišli do živega. Ti napadi na zunanje zastopnike pač najbolj dokazujejo, kako obupen je položaj krščanskega prebivalstva v Stari Srbiji. Vsak dan pobegne več rodbin v Srbijo in so zadovoljne, da so si rešile vsaj golo življenje. V njihovo obrambo se dosedaj ni še nič ukrenilo. Protestov onemogle srbske vlade nihče ne posluša v Carjem gradu in turška oblastva celo mirno gledajo, kako večje oborožene tolpe prete prodreti v Srbijo. Poleg tega pa tudi v domači deželi nevarno vre in vlada sedaj ne ve, ali naj bi poslala večjo vojaško moč na mejo Stare Srbije, ali pa naj bi koncentrirala vojaštvo v mestih, da zadušijo eventualni domači upor.

Lex Hetnze ima dosedaj precej nade na vsprejem v tretjem branju. Opozicija

voljen, ker je imel novega gradiva in »wer den Besten seiner Zeit genug gethan, der hat gelebt für alle Zeiten«. Ali morda niso ti die Besten ihrer Zeit? Stavo je pa le dobil.

VII.

Napredni prvak se spravlja spat. »Nad 2000 je volilcev in samo 482 smo jih spravili na volišče z največjim trdom in za to vozovi, agitatorji, golaži!« Tako tarna mož, iz dna srca pa se mu izvije vzdih: »Volitev košta!« Kaj vse stava stori! . . .

Učenje ruskega jezika.

Il malo nas? Ili ot Permi do Tavridi, Ot Finskih hladnih skal, do plamennoj Kolhidi, Ot potrasennago Kremļa, Do stjen nedviznago Kitaja,

Puskin. Klevetnikam Rossii.

Francoz J. Finot je dokazal v časopisu »Revue des Revues«, da s strašno progresijo pada število onih, ki govore romanske jezike, posebno francoski, ali da znamenito in z vsakim dnem raste število onih, ki govorijo nemški in ruski, dočim je v razširje-

vanju angleškega jezika nastopila neka stagnacija.

S padom Napoleona I., pravi Finot, je spremenjena karta sveta in v tistem času tudi karta jezičnih pasov. Angleški jezik se je do zdaj pred vsemi najbolje razširil, kajti govori ga 126 milijonov ljudi. Ruski jezik je govorilo v poprejšnjem veku okoli 31 milijonov, zdaj ga pa že govori 85 milijonov, nemški 80 milijonov, španski komaj še 44 milijonov, laški 34 milijonov, a francoski 58 milijonov.

Iz teh podatkov se vidi, kako se je pomnožilo število onih, ki govorijo ruski, a ni dvoma, da bode to število prav v kratkem doseglo 100 milijonov, saj je poznato, da se zanima vsa Evropa za rusko literaturo ter se prav marljivo uči ruski jezik posebno na Nemškem in Francoskem. Nemška književnost je kar poplavljen s prevodi iz ruske literature; vsi znamenitejši ruski pisatelji so poznati v nemški in francoski književnosti. Ruska znanstvena in beletristična književnost kar osvaja svet, ker nahaja v njej nekaj novega, spodbudnega, milega, česar sploh manjka v zastarelih nazorih zapadnjakov. Nemci in Latini umevajo velik vpliv te književnosti, a seveda tudi napredek ruskega

naroda, pa so začeli tudi razmišljati, kaj bode z njimi, če bode Rusija tako hitro in gorostasno napredovala, kakor do zdaj.

Navajeni gospodstva ne bi ga radi izročili drugemu, a najmanj Slovanu. In če tudi se ne more govoriti o takej nevarnosti za Romane in Nemce, vkljub temu izmišljajo oni fantome panslavizma in panhusizma ter razširjajo nepotrební strah po svojem časopisju med neuko množico. V tem pogledu se je odlikovalo posebno avstrijsko nemško in mažarsko časopisje do najnovejšega časa, a tudi še zdaj. Ko se zna za neko zvezo med Avstrijo in Rusijo, izbruhne večkrat oni stari gnev v nemških liberalnih časopisih proti Rusiji. Taki napadi so se ponovili posebno lani, ko se je v kranjskem saboru sklenilo, da se uči ruski jezik na srednjih šolah slovenskih, in zopet letos, ko se je tudi v českem saboru sprožil isti predlog. Vidi se, kako zagrizeni sovražniki Slovanov so Nemci; oni ne privoščijo nam onega, kar smatrajo za prav koristno stvar pri svojih soplemenikih. Oni ne oponašajo Prusom in drugim Nemcem, da se tako pridno uče ruščine, pač pa delajo nam zapreke, če se hočemo mi okoristiti z znanjem tega svetovnega jezika.

Hvala Bogu, da tudi avstrijski Slovani niso več tako kratkovidni, da ne bi razumeli, kaj njim škodi ali koristi. V novejšem času so se oni pridno poprijeli učenja ruskega jezika, kar nam svedočijo razni ruski kružki. Vsak naobražen Slovan se lahko nauči ruski, če pozna temeljito svoj jezik, saj vendar ni tako velika razlika med slovanskimi jeziki. Morda smo si Slovani to razliko bolj umisljali, nego je v resnici.

To se je pokazalo na zadnjih dveh žurnalističnih kongresih v Pragi in Krakovu, kjer so se Slovani govorili v svojih narečjih prav dobro razumeli ter je s tem ona neumestna opazka naših nemških protivnikov, da je namreč nemški jezik panslavistični jezik za Slované, za vselej pokopana. Nepotrebne so tudi vse one osnove raznih oduševljenih Slovanov, da se skuje poseben slovanski jezik iz raznih slovanskih narečij kot zajedniški jezik. Moč ruskega jezika je odvrnila za vselej take nakane. 85 milijonov duš govori ta jezik, ki nima za Poljaka, Čeha, Slovence, Hrvata i Bolgara nobene težave, da se ga prav hitro nauči.

Literatura ruska je postala svetovna; vsako važno delo se prestavi iz drugih književnosti na ruski tako da kdor zna ta jezik,

sicer vztrajno nadaljuje obstrukcijo z nebrot spreminjalnimi predlogi, imenskimi glasovanji in dolgotrajnimi govori, toda člani večine so vsi na krovu in še nikdar ni bila udeležba v zbornici tako polnoštevilna kakor v sedanjih razpravi. Večina šteje okoli 230 glasov, opozicija le blizu 80, ne vračunši one, ki se glasovanja vzdržijo. Večina sedaj z največjo potrpežljivostjo odklanja opozicijske predloge v imenskih glasovanjih, opozicija pa vztraja pri »delu«. Zmagal bo v tem boju tisti, ki bo vztrajal do konca. In centrum bo vztrajal do konca.

Z brzojavko na indijskega podkralja se je nemški cesar silno zameril gotovim nemškim krogom. Znano je namreč, da se je v Berlinu in drugod nabralo okoli 400.000 mark, katere so romale v Indijo, da nekoliko zmanjšajo bedo povodom splošne lakote. Tem povodom je pa nemški cesar poslal tudi brzojavko indijskemu podkralju, kjer je omenjal nemške požrtovalnosti in naglašal, da je »kri gosteja od vode«. Sedaj so se oglasili razni možje, ki to brzojavko ostro kritikujejo. Ako meni cesar, tako pravi baron Thüngen-Rosbach, z besedo »ljudstvo«, ki simpatuje z Indijo in jo ljubi, samo Pruse, slobodno mu, akoravno sme biti prepričan, da ni niti stoti del Prusov njegovega prepričanja. Ako pa meni s tem sploh nemški narod, moramo proti temu najodločneje protestovati, kajti Nemci imajo k večjemu sočutje z ubogim prebivalstvom, ki ječi pod težo angleškega jarma in še nima toliko moči, da bi se ga otreslo in zapodilo iz dežele svoje zatiralce, kar bi jim od srca privoščili. Cesarjev čin je bil samo dokaz simpatij za Angleže. Treba je, da tudi v teh krogih izvedo, da je že dovolj dokazov prijateljstva in simpatij na adresu Angležev.

Radl boja z Ašanti hrepene Angleži gotovo že davno po zaključku dolgotrajne vojske z Buri, ker sicer bo poslednji udarec huji od prvega. Opraviti imajo Angleži z dobro organizovano armado 50.000 Ašantov, ki so prav dobro preskrbljeni z repetirkami in strojnimi topovi, nasproti katerim ima pa angleški guverner le neznatno število vojakov, ki so sedaj z vsemi Evropejci vred za utrditvami mesta Kumassi in le s težavo pridakujejo osvoboditvi. Angleška vlada ima sicer oboroženih še nekaj črncev, ki so pa v boju s sorodnim elementom skrajno nezanesljivi. A tudi glede zvestobe evropskih angleških naseljenikov se marsikaj pogreša, ker bi sicer uporniki ne mogli priti do tolike množine najmodernejšega orožja.

Slovstvo.

+ Hugo Badalić.

Iz Zagreba, 6. maja.

Dne 6. maja smo izročili materi zemlji truplo enega najbolj zaslužnih pesnikov hrvatskih, Hugo Badalića. Kako priljubljen in čisljan je bil ta domoljubni pesnik, je pokazala ogromna udeležba vseh domoljubnih krogov hrvatskega občinstva pri njegovem

pogrebu, a ginljivi govori, izgovorjeni nad njegovim grobom, so pričali velike tuge in žalosti vseh čestitih in poštenih Hrvatov radi prerane izgube svojega pesnika ljubimca. Ker so mnoge pesme Badalićeve poznate tudi Slovencem, je vredno, da se spomnimo v kratkih potezih življenja tega vrlega Hrvata in Slovana.

Hugo Badalić se je rodil 18. septembra 1851 v Brodu na Savi. Oče Tomaž mu je bil ljudski učitelj, kasneje je prestopil h krajiški upravi ter služil najprej pri magistratu v Brodu, potem v Kostajnici in Petrinji. Mati mu je umrla v Kostajnici, ko je bil star še le šest let, očeta je zgubil pa leta 1879. Začetne šole je izvršil v Brodu in Kostajnici, kjer je leta 1859 kot osemletni deček videl boj med bosenskim upornikom in Turki, kar mu je ostalo vedno živo v spominu. V Kostajnici je zahajal prav rad tudi še kasneje, ko je bil že samostalen mož. Gimnazijo je dovršil v Zagrebu leta 1871, a vseučilišne nauke na Dunaju leta 1874. Še isto leto je začel službovati na zagrebški gimnaziji. Leta 1879 je bil prestavljen na Reko, a leta 1882 zopet v Zagreb. Ko je bil leta 1893 osnovan v Zagrebu ženski licej, mu je bil on prvi ravnatelj, a od leta 1896 je postal ravnatelj druge drž. gimnazije, kjer je služboval do svoje smrti.

Hugo Badalić je pokazal že kot dijak mnogo pesniškega in deklamatornega talenta ter je sodeloval pri vseh važnih šolskih svečanostih, za katere si je sestavljal sam govore in priložnostne pesme. Bil je silno pridn ter je marljivo čital stare klasike in hrvatske pesnike ter narodne pesme, pa se je prav rano ugloobil v idealni svet, ki ga je znal navdahniti s plemenitimi idejami in ohrabriti za življenjsko borbo.

Leta 1874 se je pojavil Badalić prvič na književnem polju v »Viencu« s pesmijo »Dragin stan«, a kmalu potem je prišel na glas kot pravi pesnik po svoji pesmi »Panem et circens«. Ta pesem se odlikuje po svoji koncepciji, pesniški dikciji in krasni obliki ter je dokazala, da je Badalić pravi pesnik. V almanahu »Velebit«, ki so ga izdali hrvatski dijaki na Dunaju l. 1874, je priobčil Badalić svojo krasno pesem: »Sljepac, guslari Ovac«, ki deloma spominja na narodno pesem, vendar pa se vidi v njej umetnikov duh. Lepa je oda Ljudevitu Gaju in romanca »Bolna djevojka«. Napisal je v istem almanahu tudi lepo literarno razpravo »Kako je Osman popolnil Sorkočević, a kako Mažuranić«.

V »Hrvatski Lipici« je priobčil novelo iz dijaškega življenja »Pacekove mreše«, a v »Hrvatskem domu« elegijo »U Jurjevcu«. Zložil je tudi libreto operi »Nikola Šubić Zrinski«, ki ga je uglasbil Ivan pl. Zajc, ter je po tej operi, ki je bila peti prikrat 4. novembra leta 1876, postalo Badalićevo ime popularno. V »Viencu« je Badalić obelodanil nadalje leta 1877 pesme: »Hrvatski pjevački savez« in »Iztočna trubljaja«; 1879 krasne »Spomen slike« (iz detinstva) in

ogromnej državi, dočim jih vzdržuje Nemčija čez 20.

Tudi v tem se mora na bolje obrniti, in poznavanje ruskega jezika bode brez dvoma pospešilo razvitek v tem pogledu. Stari predsodki proti Rusiji in proti slovanstvu sploh bi bili morali v naši državi že zdavnej zginiti s pozorišča, in mnogo bolje bi bilo za državo. Tudi se dandanes ni ponehala borba proti večini prebivalstva v državi in Slovan najde še vedno zapreke povsodi, kjer se pokaže in zahteva svoje pravice. Brani se mu še zdaj ono, kar je vsakemu drugemu državljanu dovoljeno. Javna uprava mu brani, da se uči ruski v svojih šolah, a med tem ga sili, da se uči njegova mladež v tujem in ne materinskem jeziku celo v osnovnih šolah. Toda Slovan zato ni zgubil poguma, on brani svoj jezik, a da bode čvršči v tej obrambi, oklepa se tudi najjačega svojega sorodnega jezika ruskega.

Slovenske mladini priporočamo najtopleje, da se loti učenja ruskega jezika zasebno, ker mu ni še dana priložnost, da se ga uči v javnih šolah. S znanjem ruskega jezika si bode še le za prav uvrstila svoje slovansko mišljenje. Tedaj na resnobno delo!

»Petru Preradoviću«; 1882 »Naša osveta« in »Sve za vjeru in domovinu« (o posvečenju djakovačke stolne cerkve); 1885 krasne pesme »Na Adriji« in »Proslav za koncert »Kola«; 1886 pesem »Braća — nebraća« (po narodni pripovedki); 1887 »Molitva« in »Mihovilu Pavlinoviću«; 1888 »U slavu tristogodišnjice Gundulića«; 1890 »Ivanu Mažuraniću«, »Stara pjesma«, »U dvoje« i »Kačicu«; »Hrvatska himna« in »Proslav otvaranju izložbe«; 1892 »Prvi ples«, 1893 »Prah u grofa Janka Draškovića«; leta 1895 »Kod Preradovićeve spomenika« in »Po zdrav kralju«; 1896 »Poštar Osip« in »Veliki petek v Cresu«.

Leta 1884 je bil izvoljen v odbor »Matice Hrvatske« ter je s tajnikom Kostrenčićem urejeval Matičine knjige, posebno izdajanje hrvatskih narodnih pesem. Za »Matico« je sestavil leta 1894 »Antologijo hrvatskega pesništva«, a njegove zbrane pesme je izdala »Hrvatska Matica« leta 1897.

Badalić je vrhu tega še mnogo delal na književnem in šolskem polju. Tako je leta 1883 napisal uvod Palmovićevim zbranim pesmam ter jih kritično ocenil, pohrvalil več dram in libreto opere »Hugenotti«, a posebej še leta 1889 prestavil Shakespearovega »Koriolana«. Priredil je tudi nekoliko šolskih beril. V »Prosveti« je priobčil tudi od lomek Goethejevega »Fausta«, s katerim se je bavil več let.

Letos bi bil mogel proslaviti Badalić petindvajsetletnico svojega književnega delovanja, da ga ni pobrala neizprosna smrt v najboljših letih. Za njim žali hrvatska mladež, katerej je bil dober in plemenit učitelj in še bolj skrben ravnatelj, žalijo hrvatski profesorji kot za svojim najboljšim drugom, a žali za njim tudi ves hrvatski narod, ker je ž njim izgubil pesnika pravega rodoljubnega smera, ki ga je s svojimi v vsakem pogledu dovršenimi pesmami bodril v težkih borbah ter mu obetal boljo bodočnost, ako ostane veren in zvest idealom svojih prednikov. Temu vrlemu in plemenitemu Hrvatu: Slava!

Tedenski koledar.

Nedelja, 20. maja: 5. povelikonočna; evang.: Jezus uči o moči molitve. Jan. 16. Bernardin Sonens. — Ponedeljek, 21. maja: Križev, Feliks Kantal. — Torek, 22. maja: Julija d. m. — Sreda, 23. maja: Paskal Baj. sp. — Četrtek, 24. maja: Vnebohod Gospodov. Marija pomoč. kristij. — Petek, 25. maja: Gregor VII. p. Urban. — Sobota, 26. maja: Filip N. sp. — Solnce izide 25. maja ob 4. uri 23 minut, zaide pa ob 7. uri 31 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 21. maja ob 9. uri 29 min. zvečer. — Musica sacra v nedeljo, 20. maja: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo zložil dr. I. Benz, aleluja in verzikla A. Foerster ofertorij koralno z orglami. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Missa in honorem St. Angelorum Custodum v E-moll z l. J. Singenberger, graduale A. Foersterjev, ofertorij koralno, nato »Iesu dulcis memoria«, stara cerkvena melodija.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. maja.

Državni zbor. Ker so se za sedaj izjalovili vsi poskusi, priti do rednega dela v državnem zboru, bo prihodnja seja državnega zbora še le 7. junija. Ako tudi še do tedaj ostanejo v zbornici iste razmere, vlada pošlje poslance domov ter bo vladala do novega leta mirno s § 14., kar ji je seveda najljubše.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Premesčeni so č. gg.: Andrej Prajcek, župni upravitelj na Brdu, za župnega upravitelja v Fužine (Bela peč); Engelbert Berlan, kapelan v Št. Juriju pod Kumom, za župnega upravitelja v Dobovec; Frančišek Erzar, kapelan v Št. Jerneju, v Križevu pri Kostanjevici in Frančišek Koželj, kapelan v Križevem pri Kostanjevici, v Šmarjeto na Dolenjskem.

Imenovanje. Fin. koncipist Val. Žun je postal davčni nadzornik v IX. činovnem razredu in nadrespicijent finančne straže Fr. Habjan komisar v X. plačilnem razredu.

Odlikovanje. Rumunski kralj je podelil g. Fr. Doberletu ml. viteški križ kronskega reda.

Osebnosti. G. Karol Pleiweis, notar v Radečah pri Zidanem mostu, se je poročil z gđ. Emo Juvandčičevo iz Radeč. — 50letnico svojega pastirovanja v fari sv. Ignacija v Gorici bo na tistem praznovanju jutri č. g. zlatomašnik Fran. Zoratti. Še mnogo let! — Umrli je na Gočah pri Vipavi tamošnji učitelj g. Fr. Mercina.

Slovenci napredujejo. Sinočni »Narod« piše v dopisu: V Sarajevo: »Najočitnejši je pa menda društveni in socialni napredek Slovencev. Naj se sodi o svrhi tega ali onega združevanja kakorkoli, to se ne da tajiti, da s številom društev in družb samozavest slovenskega ljudstva raste. Združevanje, bilo kakoršno koli, množi inteligenco in krepi ponos.« — S temi besedami je »Narod« sam sebe najhujše lopnil po čeljustih, ker dan za dnem kliče ogenj iz pekla na vso krščansko narodno-gospodarsko organizacijo, dasi je znano, da se vzlasti s tem načinom združevanja množi med narodom samozavest, inteligenca, ponos in blagostanje. — Vidi se toraj, da tudi »Narodovica« somišljeniki ne smatrajo »Narodovega« kričanja proti gospodarskim združenim resnim. — Dobra stvar zmaguje sama iz sebe!

Stavka delavcev v Vevčah. 18. maja. Ravnokar je prišlo od osrednjega vodstva na Dunaju na tovarniško vodstvo brzojavno obvestilo: »Dokler se delavci brez-pogojno ne vrnejo k delu, toliko časa je vsak dogovor izključen.« Kaj store delavci na to, je vprašanje. Če se stavka kmalu ne konča, začelo bo ljudstvo, ki je sicer že gmotno na slabih nogah, trpeti pomanjkanje. Želeti je pač, da se razmere za delavce obrnejo na bolje. — Vzroki, katere navajajo delavci za svoj odločen korak, so različni. Pred vsem seveda res nizko plačilo. Možki delavci imajo najmanjše plačilo 75 kr., kar je pač nevedno človeka, ki pri delu mnogo trpi; pri ženskah se prične plačilo s 35 kr. seveda potem se nekoliko povikša. Kot drugi vzrok navajajo nepostavno ravnanje pri bolniški blagajni. Leta 1892. se je zadnjič volil odbor, pozneje je vodstvo kar na svojo roko imenovalo člane v odbor; občnega zbora za bolniško blagajno že ni bilo od 1892. l. Nadalje: neprijazni nastopi predstojnikov do delavcev. Kot zadnji in odločilni vzrok navajajo odpuščenje nekega delavca, katerega vodstvo sumi, da je gojil in vzbujal nezadovoljnost ljudstva. Pred nekako 14 dnevi so namreč delavci poslali na osrednje vodstvo prošnjo z nekaterimi željami, to je spisal omenjeni delavec — zato pravijo, je on vzrok nemira. Ko so delavci zahtevali, da se dotični delavec zopet sprejme, je vodstvo prošnjo odbilo — in v pol ure bila je tovarna prazna. Red se do sedaj čisto nič ni motil, pomnoženo orožništvo nima nika-kega posla. — Sinoči je bilo pripravljenih, kakor čujemo, tudi par stotnih ljubljanskega vojaštva, ki pa seveda ni bilo pozvano na lice mesta. — Po našem mnenju je sedaj v teh razmerah najbolje, da delavci zopet vstopijo v delo, da bodo potem pri dogovorih toliko lažje povdarjali, da so storili vse, kar se je od njih zahtevalo, da pa vodstvo nikakor ne sme prezirati njih opravičenih zahtev. —

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 kron 50 vin. je priznala deželna vlada pekovskemu učencu Jos. Martinaku iz Idrje, ker je 20. marca t. l. z lastno nevarnostjo rešil iz vode 12letnega učenca Fran. Kokalja; dalje posestniku Mart. Kovarčiču iz Meršče vasi ter brodniku Fran. Rozmanu ravnatam, ki sta 21. marca potegnili iz vode Martina Slovenca iz Dolja.

Nedeljski počitek na progah o kr. državne železnice vpelje se zopet z jutrišnjim dnevom. Tovorni vlaki izostanejo vsako nedeljo in binkoštni ponedeljek skoro vsi. Naredbe č. kr. železniškega ministerstva so take, da ugodé gotovo železniškim uslužbencem, kojim je nedeljski počitek brezdvomno dobro došel.

Wolfjanci v Celju dobivajo vedno novih privržencev. Dr. Mravlag in njegov dolgi socij mislita prestopiti s celima rodbinama k protestantizmu — istotako mnogobrojna Zanggerjeva rodbina in še več

mu ni treba nobenega drugega svetovnega jezika. Dnevna njihova literatura je v vsakem pogledu za nas Slované bližja nego vse ostale, vsaj v njej ne nahajamo obrekovanj in psokv na slovanstvo, kar je pri naših nemških in mažarskih časopisih navadna hrana za čitatelje. A kako krasni so ruski zabavni časopisi in kako temeljiti strokovni, ki vsi daleč nadkriljujejo nemške in celo francoske. To Nemci dobro vedo, pa jih je strah, da bi se z znanjem rusčine njihovi puhli duševni plodovi med Slovani vse manje cenili ter sčasoma tudi iztisnili; zato toliko krika radi učenja ruskega jezika.

Da je znanje ruskega jezika v praktičnem življenju velike važnosti, a da bode kmalu še večje, je prav dobro razjasnil posl. Šamanek v češkem saboru. Ko bode dogotovljena sibirski železnica, se bode razširila evropska trgovina brez dvoma v velikanskem obsegu, pa more pri tem zadeti kak del tudi našo državo, ki ima že zdaj trgovske zveze z Rusijo. Izvoz avstrijske robe bi mogel biti pa mnogo večji, ko bi imela Avstrija več zmislja za taka podjetja in vže trgovske zveze z Rusijo. Čudno je vendar, da ima Avstrija samo sedem konzulov v tej

drugih. Kaj je te ljudi napotilo k prestopu, je lahko umevno: premalo nemški so vsi brez Lutra. Pri vsej gorečnosti za edino zveličavni Wolfijanizem, pa nima ni jeden odpadnikov korajže svoj prestop javno priznati. Neki član Zanggerjeve rodbine se je baje nasproti nekemu kmetiču, ki ga je o odstopu vprašal, celo s spovednim listkom izkazal, češ da je veren katoličan. Tudi dr. Stepischnegg prav odločno taji, da bi bil on kedaj protestant. Zlobni jeziki pravijo, da si bodo dali vsi pragermani svoja imena nemški prekovati in sicer: dr. Stepischnegg v dr. Brunnerja (Stepih-Brunnen), dr. Jabornegg v dr. Erlenlang in dr. Mravlag v dr. Ameisenfressa. Mi tega ne verjamemo, a dosledno bi to prekrščevanje gotovo bilo. Le tako naprej, in kmalu bo celjska katoliška fara očiščena!

Z graškega vseučilišča. Članom judicijalnega državnega izpita so imenovani: Dr. Josip vitez Scheuchenstuel, višje deželne sodnije svetnik, Josip Wurmbbrand in Karol Krapf, oba svetnika deželne sodnije.

Celjski Merkur je na debelo že začel poslovati, na drobno pa začne čim preje, gotovo pa že 1. junija, ker zidarska dela zbog slabega vremena zastajajo. Svoje bralce ob kranjsko-štajerski meji na to narodno podjetje posebej opozarjamo, zlasti one, ki so bili dosedaj prisiljeni odjemati blago pri zagrizencih Rakuschu in Radakovitzu. Ta dva si izmišljujeta na vse mogoče načine sredstva, konkurenco Merkurja z zvijačami paralizovati. Ker jima je znano, da se bo trgovina Merkur poznala po imenu »nova trgovina« in po novi stavbi, sta začela tudi onadva svoji hiši predelavati in snažiti. Vsem slovenskim odjemalcem železa kličemo tu bolj kot kje drugje v spomin geslo: Svoji k svojim!

K nemškim Celjanom se je iz Gradca preselilo društvo za rejo živalij. — Prav umestno!

Tržaški deželni odbor se je po končanih volitvah sedaj krasno sestavil. Petina okoliškega prebivalstva nima zastopnika v odboru, pač pa so mej 10 člani izvolili 5 — židov. In to v mestu, katerega prebivalstvo nima ni 5% židov!

Lepo cerkveno slavnost bodo imeli jutri v Trstu. V dokaz, da slovenske propovedi v cerkvi sv. Jakoba niso nikake koncesije, blagoslovijo jutri tržaški Slovenci ob 3. uri popoldne zastavo bratovščine sv. Cirila in Metoda.

Obesil se je v Soči pri Bolcu kmet Andrej Gasperčič. Žena ga je našla visečega v seniku.

Značilna obsodba. Na Goriškem sta se pri občinskih volitvah v bližini Oseka Jožef Faganel in Tomaž Lojk odlikovala s tem, da sta volilce z vozovi spremljala na volišče. Državno pravdnistvo ju je zaradi tega obtožilo radi vplivanja na volilce, a sta bila obtoženca oproščena. Sedaj je najvišje državno sodišče razveljavilo prvotno sodbo in ju obsodilo na tri dni strogega zapor. Sedaj se torej volilcev ne bo smelo več voziti na volišče.

Solnce mrknilo. Dne 28. t. m. od 4. do 6. ure bode v Meksiki in na Španskem solnce popolnoma mrknilo. Po slovenskih deželah bode okoli 5. ure luna zakrivala blizu tri četrtine solca.

Ogenj je vpepelil dne 9. t. m. posestnikoma A. in J. Pestator v Gradišću pri Kamniku hiši s hišno opravo. Skupna škoda znaša 1200 kron. Zavarovana sta bila za večje svote, vsled česar se sumita, da sta sama zažgala.

S konjskim mesom se je menil pre-skrbeti konjač v Brežicah. Zakopal je najprej konja in ga potem drugi dan razmesaril. Orožnik ga je pri tem delu zasačil in mu povedal, da se s takim mesom ne sme pre-skrbeti.

Razveljavljena prepoved. Prepoved o uvozu svinj iz okrajev Brežice, Krško, Kočevje na Niževavstrijsko je razveljavljena.

Narodna dirka kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana« se prične jutri točno ob 3. uri popoldne, na kar opetovano opozarjamo občinstvo.

Ljubljanske novice. Konfiscirana napitnina. Natararico Marijo Primožič na sv. Petra nasipu obiskala je njena prijateljica A. R. Primožič je prijateljici pri-povedovala, da je slaba kupčija, in ji poka-

zala, da ima v odprti miznici samo 2 kroni napitnine. Ko je Primožič šla točit nekemu gostu pivo, je »prijateljica« vprilo gosta konfiscirala 2 kroni in jo potegnila. Ljubljana policija namerava sedaj konfiscirati to vrlo prijateljico, ako jo dobi. — Kmetica v skrbeh. Pod Trančo je danes dopoldne padla z jerbasmom jaje neka kmetica in se precej pobila. Jajca so se vsa razmazala, a ženi ni bilo skrb za jajca. Obrisala se je in dejala: »Kaj me briga škoda, ampak zato mi je, da ne bi mestni ljudje dejali, da sem pijana«. Pobasala je jerbasa in odšla v teh svojih težkih skrbeh. — Policaja z mer-jala je Amalija Kališ. Dejala mu je raznih prijaznosti, mej drugim ga je na vsak način hotela prepričati, da je »ena baraba«. Danes je bila za to prepričanje obsojena na 10 dni zapor. — Z voza padli so danes v Prešernovih ulicah nek kmet, njegova žena in otrok. Voz se je vsled izborne ondote regulacije prekopicnil. — Na gaj v kuža. Biciklista pleskarja Janeza Briclja je včeraj dolgo časa opazoval navihan ljubljanski kužek. To opazovanje je v kužeku rodilo misel, da se more поближе spoznati z biciklistom. Skočil je bližje in zasadil svoje zobe v Bricljevo nogo. Danes sta Bricelj in kužek v vseh ljubljanskih časopisih. — V ljubljanski cukrarni je bil te dni pravcati vihar mej rezervisti in drugimi stran-kami. Ljudje so se pritoževali, da jim zmanj-kuje perila. Jednemu vojaku je zginilo tudi nekaj denarja. Končno so tatu dobili in bi ga bili skoro binkali, da ni bil tako hitro odpeljan v »bržono«. Tat se zove Anton Brm-bič iz Želimelja. Zapeljala ga je kantina.

Ljubljanskim gospodinjam! »Slovenski List« prinaša danes v svojem soci-jalnem oddelku naslednji poziv: Ljubljanske gospodinje! Ne kupujte po ljubljanskih tr-govinah ob nedeljah! Privoščite trgovskim pomočnikom nedeljski počitek! Agitujte zanj pri trgovcih in vplivajte pri vseh svojih to-varišcih, da opuste nakupovanje ob nede-ljah in praznikih! — To je prav umesten poziv. Naj bi krščanske gospodinje ta poziv strogo upoštevale in si ga klicale v spomin vsako soboto!

Huda pozeb zadela je letos naše trsje. Najprvo po zimi v onem ledu, ki je drevje lomil. Vsled tega napnenci čisto slabo od-ganjajo, sem ter tje se najde novi les tudi popolnem mrtev. Še hujše pa je zadela po nekaterih legah, zlasti proti severovzhodu, spomladna pozeb dne 27. aprila. Vse večje pogankje je popalila do kraja, kjer je naj-hujša bila, pa tudi že bolj napeto očevje. — Dne 10. t. m. pa se je pridrvila sem od hr-vatskega Zagorja huda nevihta s točo, ki je kmalu tla pobelila, a škodila, hvala Bogu, ni, ker je bila med dežjem.

Cerkovnik ponesrečil. V Črnomlju so pokopali 72letnega starega farnega cer-kovnika Janeza Junko. Starega moža je do-letela nesreča, ker je neprevidno se sukal v cerkvi okoli nekega kipa. Spodrsnelo mu je. Hotel se je uloviti za kip, pa je padel s kipom vred med velikim ropotom z altarja na kamenita tla in ondi obležal v nezvesti. Prišel je toliko k zavesti, da so mu podelili zakramente za umirajoče.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 12. do 18. maja je dela iskalo 23 moških delavcev in 55 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 10 moških delavcev in 44 ženskih delavk. 121 de-lavcem je bilo nakazanih 74 odprtih mest in v 52 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 13 moških in 39 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 18. maja je došlo 1400 prošenj za delo in 1127 deloponudeb, 1983 delavcem je bilo 1270 odprtih mest naka-zanih in v 742 slučajih je bilo delo vspre-jeto. Delo ali službe dobe takoj 1. podobar, 1 kovač, 2 sodarja, 1 snažitelj jedilne oprave, 7 konjskih hlapcev, 4 poljski hlapci, 1 go-spodinja, 3 gostilniške kuharice, 3 navadne kuharice, 2 fini sobarici, 7 deklic za vsako delo, 9 deklic k otrokom, 1 natararica na račun, 2 navadni natararici, 7 dekel za kmetiska dela, 1 učenka za šiviljo. Vajenci za trgovine in obrte.

Zdravje v Ljubljani od 6. do 12. maja. Novorojencev 13, mrtvorojen 1, vmrljih 19; med njimi za škrlatice 1, jetiko 8, vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 8; mej njimi 5 tujcev in iz zavodov 11; za infekcijskimi boleznimi

so oboleli, in sicer: za ošpicami 9, škrlatice 1, vratice 1.

Zahvala. Slavni občni zbor kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani je blagoizvolil tukajšnji revni šolski mladini potom krajnega šolskega sveta 20 kron po-dariti. Predsednik krajnega šolskega sveta g. Anton Vilfan je k oni svoti dodal še 20 kron. Za skupno svoto se je nakupila za revne šolarje obleka, katera je obdarovance izvanredno razveselila. Podpisani šolski vo-ditelj izreka tem potom v imenu obdarovane šolske mladine obema darovalcema za viso-kodušno darilo lepo zahvalo. Na Ježici, dne 18. maja 1900. Anton Žibert, šol. voditelj.

Burska vojska. Tako se imenuje po-ljudno pisana knjiga, ki je izšla v založbi g. Antona Turka v Ljubljani. Po raznih virih je knjigo, obsegajočo 90 strani, pri-redil Dobropoljski. Poleg opisa afriških do-godov, ima knjiga tudi opis dežele, ljud-stva in seg v Transvaalu. Mnoge podobe pojašnjujejo besedilo. Knjigo, ki je pisana v lepem jeziku, toplo priporočamo. Velja 60 vinarjev.

Zopet jeden spomenik nadvojvodi. Na Dunaju bodo postavili spomenik nadvoj-vodi Karlu Ludviku in je nadvojvoda Fran Ferdinand prevzel protektorat pripravljalnega odbora.

Krščanski socijalci za šolo. Do-datno k nedavno objavljeni notici omenjamo še, da je dal dunajski občinski zastop za šolske potrebščine revnih šolskih otrok pre-taklo leto 392 000 kron. Berolin ima znatno večje število šolskih otrok, a je dal le 45.765 mark. Za hrano revnim šolskim otro-kom da dunajski občinski zastop na leto 30.000 glđ. — V Gradcu hočejo nemško-nacionalne učitelje potisniti v tretji volilni razred, dr. Lueger je na Dunaju dal učite-ljem volilno pravico v drugem volilnem raz-redu. Dunajsko učiteljstvo je s krščanskimi socijalci zadovoljnejše, nego so možje okolu »Učiteljskega Tovarisa« s svojimi naprednimi prijatelji.

Izdajalska slama. Pred tedni je pri-nesla z ledenimi ploščami pokrita Neva do Peterburga truplo okolu 60 let starega moža, ki je imel s sekiro razsekano glavo ter je bil zadavljen z jermenom, katerega je imel še okolu vratu. Ko se je jermen od-stranil, padlo je na tla nekaj bilk slame. Te bilke je mladi policist Nikolajevič Prekov pobral in spravil. Preiskava je dognala, da se piše umorjeni Jefren Ivanovič Šudakov, da je bil bogat kovač ter da je bil na ro-manju. Objokana Šudakova žena je dejala, da ga je umoril bržčas kak romar. Prijeli so delavca Gregorija Leonjeva, ki je spremljal kovača tja in nazaj. Našli so pri njem v cunjio zaviti zlatnik, kakoršnih je imel pri sebi umorjeni sto. Delavec je tajil in zatr-jeval, da mu je Šudakov dal zlatnik, ker mu je ves pot stregel in služil. Verjel mu je samo mladi policist Nikolajevič Prekov. Šel je k ženi kovačevi in poizvedel, kje je navadno spal umorjeni. Žena mu je poka-zala slamnato ležišče. Tedaj pa je vzel po-licist iz žepa tiste bilke, ki so se držale vratu umorjenega, pokazal jih ženi ter de-jal: »Ko si moža umorila, si pozabila na to-le slamo!« Žena se je stresla in priznala, da je ubila moža tisto noč, ko se je vrnil z romanja, ker ji je postal — dolgočasen!

Dunajski učitelji o zahtevah kr-ščanstva. Volilni oklic impozantnega šte-vila dunajskih učiteljev omenja mej drugim: »Glavni »šlager« nasprotnikov je predbaci-vanje, da se sedanja večina dunajskega ob-činskega sveta klanja reakcionarnim ten-dencam na polju šolstva. Tudi to očitanje, katerega nasprotniki brez dokazov tako čes-to rabijo, ni upravičen in to tem manj, ker se devet desetink prebivalcev Dunaja prišteva h krščanstvu. Ako stranka, ki je na krmilu, z ozirom, da nasprotna konfesija stopa na plan, povdarja krščanstvo, tedaj s tem izpolnjuje pač del svojega od stotisočev odobranega programa. Da hoče krščanska večina, da se nje vero, ta eminentno važni vzgojevalni faktor, pri pouku mladine upošteva, ne more ji noben pravi prijatelj šole zameriti.«

Slepici v gledališču. Intendanca hr-vatskega narodnega gledališča je pripustila prost vstop k operi »Boheme« slepim de-lavcem iz zavoda društva sv. Vida. Slepici

so predstavi navdušeno ploskali in se na glas zahvaljevali dobroti intendanci.

Kopija Dreyfusa. V Parizu je bil te dni obsojen ob svoji odsotnosti židovski uradnik v ministerstvu za mornarico Philipp v štiriletno ječo in 1000 glđ. globe, ker je razne spise izdal Angležem. Žid Philipp je ob pravem času odnesel pete v Ameriko.

Perzijskega šaha bode spremljala na njegovem potovanju po Evropi tudi njegova favoritinja. Krasna Čerkeska bode oblečena v moško obleko.

Novodobni Metulazem živi v Novem Jorku. Mož je zdravnik dr. Smith, zagrizen vegetarijanec, ter bode v popolnem zdravju te dni praznoval svoj 124letni rojstni dan.

Sejmi po Slovenskem od 21. do 26. maja. Na Kranjskem: 21. v Mo-zelju, na Vrhniki, v Trzinu, na Vinici; 22. v St. Lambertu; 25. v St. Gothardu, na Mali gori, v Mengšu, Pedvelbu, Svibni, v Žužemberku in Gor. Logatecu. — Na slov. Štajarskem: 21. v Arnužu, Rogatecu in Velenju; 22. v Loki; 23. v Braslovcah in Konjicah; 25. pri Sv. Filipu v Selah, v Ro-gatecu, Vitanji in Slivnici. — Na Koroškem: 21. v Šmihelu pri Pliberku; 26. v Ovšpergu (14 dnij). — Na Primorskem: 22. v Kastvi; 25. na Kačiču; 26. v Divači.

Društva.

(Vabilo k veselici), katero priredi katol. društvo rokod. pomočnikov v Št. Vidu nad Ljubljano v nedeljo, dne 20. maja t. l. v dvorani lastne hiše. Vspored: 1. A. Nedved: Majnikova, mzb., harm. 2. Sim. Gregorčič: »Domovini«, deklamuje V. Jovan. 3. A. Nedved: »Nazaj v planinski raj«, mzb. 4. M. Hubad: »Prišla je miška«, mzb. 5. Pravica se je izkazala. Burka s petjem v dveh dejanjih, spis. dr. J. E. Krek. 6. Prosta za-bava. (Otroci smejo priti le v spremstvu star-šev ali njihovih namestnikov.) Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina: I. sedež 1 K, II. sedež 60 h, III. sedež 40 h, stojšče 20 h. — K tej veselici uljudno vabi predstojništvo.

(Občni zbor zadruga krojačev, klobučarjev itd.) se je vršil 17. t. m. ob 8. uri zvečer pri Virantu. Udeležilo se ga je 20 članov. Letno poročilo in računski zaključek sta bila odobrena. Mesto doseda-njega načelnika Fr. Šturma, ki je načeloval zadrugi sedem let, je bil izvoljen načelni-kom Fr. Jeločnik. Dosedanjemu načelniku se je izrekla zahvala. Živahen razgovor se je potem vnel o židovski konkurenci. Člani so se pritoževali, da židi prihajajo vedno številnejše delat pošteni obrti konkurenco, ne da bi židom kdo stavil meje.

(Sestanek planincev.) »Sloven-sko planinsko društvo« vabi najuljudnejše k sestanku, katerega priredi danes zvečer ob 8. uri v mali dvorani »Narodnega doma« na čast odličnemu ruskemu turistu.

(Podružnica sv. Cirila in Me-toda za Rožek in okolico) priredi 6. nedeljo po veliki noči dne 27. maja shod v »Narodnem domu« v Št. Jakobu v Rožu z zanimivim vspeedom. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom) je imela lani, t. j. v enajstem upravnem letu 173 692 kron 60 vinarjev de-narnega prometa. Pristopilo je na novo 16 zadržnikov, izstopilo je 12 zadržnikov, ostalo je 518 zadržnikov s 526 deleži. No-vih hranilnih knjižic se je izdalo 77, uničilo pa 34; obstoji 390 knjižic na 208.158 kron 96 vin., in znaša povprečna vloga 533 kron 74 vin. Pcsodilo se je na novo 26 zadrž-nikom, 45 zadržnikov je pa posojilo po-polnoma vrnilo; dolžnikov je torej 495, ki dolžujejo skupaj 226.577 kron 68 vin., ali povprek 457 kron 73 vin. Čistega dobička je bilo 1948 kron 23 vin., ki se pridene po-sebni rezervi, katera je s tem narastla na 8916 kron 30 vin. Za dobre namene se je razdelilo: 1. Darila šolarjem v Šmihelu 20 kron. 2. Šolam v Šmihelu, Globasnici in Vogrčah 50 kron. 3. Požarni brambi v Štebnu 50 kron. 4. Velikovski šoli 50 kron. 5. Pri-spevek za cerkvena okna v Šmihelu 50 kron. Naši straži 10 kron. Vkup 230 kron. — Po-sojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 17. maja 1899.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. I. Novak, dekan v Radovljici 10 K. — G. Fr. Ivanetič, vojaški kurat v Ljubljani 6 K. G. I. Lavrič, župnik v Logatecu 4 K. — G. J. Brenc, župnik v Preski 4 K. — G. F. Schweiger, župnik in dež. posl. v Leskovcu 5 K. — Neim. 12 K. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 19. maja. Seje izvrševalnega odbora desnice so se od zveze vdeležili posl. Bulat, Povše, Barvinski, Ferjančič in Vuković. O odborovih sklepih ni nič oficijelno znanega, vendar se govori, da so sklepi za ohranitev desnice ugodni.

Dunaj, 19. maja. Včeraj je interpeloval poslanec Pogačnik naučnega ministra radi imenovanja šolskega voditelja na drž. ljudski šoli v Via Fontana v Trstu, ki ni zmožen ni slovenščine, ni laščine. Poslanec Žičkar je interpeloval radi konfiskacijske prakse beljskega drž. pravdnistva, posl. Gregorec radi ustanovitve slovenske obrtne šole na Spodnjem Štajarskem.

Dunaj, 19. maja. (C. B.) Poslanska zbornica. — Od pričetka seje ob 11. uri 40 minut do sklepa tega poročila ob 1. uri se vrši branje vloženih peticij.

Dunaj, 19. maja. Nemški liberalci, nacionalci in socijalni demokratje so sklenili kompromis za bližnje dunajske občinske volitve.

Celje, 19. maja. „Deutsche Wacht“ poroča, da posl. dr. Srnec odloži čast namestnika dež. glavarja. Kolikor tukaj znano, ta vest ni resnična.

Berolin, 19. maja. Vsenemški „Verbandtag“ bode letos od 6. do 8. junija v Monguncu. O razmerah v Avstriji bode govoril prof. dr. Samassa.

Berolin, 19. maja. Obstrukcija proti zakonu Heinze je v popolnem razvoju; sedaj so se jej pridružili tudi narodni liberalci.

Stockholm, 19. maja. V Arbogi je neki Nordlund zabodel kapitana parnika „Princ Karl“ in postrelil na parniku 12 oseb. Hotel je oropati parnik, a ga je zasačilo moštvo parnika „Köping“, ki je priplul mimo.

Cambridge, 19. maja. Švedski kralj Oskar je bil na tukajšnji univerzi promoviran nje častnim doktorjem.

Vojska v Južni Afriki.

Vest o kapitulaciji Mafekinga se toraj res ne potrjuje in to je bil neki prvi slučaj, da je tudi iz burskega vira došlo neresnično poročilo, ki je menda imelo namen vnovič navdušiti Bure za odločen odpor. Mafeking toraj sedaj ni v burskih, marveč v angleških rokah.

Splošno sliko o sedanjem položaju na južno-afriškem bojišču podajajo dovolj jasno današnja poročila. Angleži so ujeli kar tri burske generale z majhnim številom Burov, kar je pač dokaz, da je velik del burskih bojnikov odložil orožje in se podal na svoj dom. Burska stvar se v obče že smatra za izgubljeno na celi črti, akoravno bodo Angleži odnehali še le z osvobojenjem Pretorije.

Pretorija, 19. maja. (Uradno.) Buri so opustili obleganje Mafekinga. Angleški oddelek, ki je došel od juga, je zasedel mesto.

London, 19. maja. Lord Roberts poroča iz Kroonstadta 18. t. m.: General Methuen je zasedel včeraj Hoopstad in ni zadel ob odpor. Burska generala Duprez in Daniels sta se oddala s 40 možmi. Konjenica pod poveljstvom generala Broadwooda je zasedla včeraj z majhnim naporom Lindley; na angleški strani sta bila ranjena dva moža. Predsednika Steyna ni bilo v Lindleyu, uradniki oranjske vlade so podpotovali že v nedeljo. Infanterija na konjih pod generalom Huntonom je včeraj 30 milj severnovzhodno od Kroonstadta presenetila generala Botha in 23 Burov ter jih ujela; Angleži niso imeli nikakih izgub. — General Buller poroča, da je mnogo natsalskih farmovcev odložilo orožje.

London, 19. maja. Reuterjev urad poroča iz Danhausera v Natalu 17. t. m.: Severno od New-Castle nahajajoči se Buri so se umaknili v gore Majuba.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Bila sta to mož in žena in par korakov za njima mlad deček. Vsi so nesli na hrbtnu vreče, ki so presegale njih moči; vsi trije so bili nekako čudno oblečeni. Obleka ali cunje so bile bele od moke, beli njih obrazi, beli, skremženi in razneti. Ne samo, da so se držali krivo pod težo vreč, ampak videlo se jim je, kakor bi imeli polomljene vse kosti. Mož je komaj krpal velikansko vrečo moke, ki je bila tu in tam preluknjana, da se je sula moka na tla, če je kam zadel ali se zamajal izgubivši ravnotežje. Še bolj čudna je bila ženska. Obilno telo se je zdelo, da sta s težavo podpirali roki, uprti v boke, tako da je bila videti kakor lonec z dvema ročajema. Izpod trebušine sta se prikazovali dve nogi, goli do kolen, ki sta se naprej opotekali. Renzo pogleda nekoliko bolj natančno in opazi, da je ono trebušato telo samó krilo, katero drži žena za rob in ki je napolnjeno z moko, kolikor je je šlo notri in še več. Pri vsakem koraku se je izsulo nekaj moke. Deček je držal z obema rokama na glavi košaro, polno kruha. Ker pa je delal mnogo manje korake nego stariši, zastajal je vedno, ko pa se je na to požuril, da bi onadva došel, prišla je košara iz ravnotežja in kruhi so padali na tla.

„Le še nekaj jih zmeči po tleh — zanikaren kot si!“ zareži mati nad dečkom ter mu pokaže zobe.

„Saj jih ne mečem jaz po tleh — hlebočkov. Sami padajo. Kako pa naj naredim?“ odgovori deček.

„Ih! Boga zahvali, da nimam prostih rok!“ zavrne ga žena in zamahne s pestmi, kakor bi hotela udariti otroka. S tem pa iztrese več moke, kakor bi je bilo treba za dva kruha, katera je izgubil deček. „Naprej! naprej!“ kliče mož; „poberemo pozneje, ko se vrnemo, ali pa jih kdo drugi pobere. To-liko časa že stradamo. Sedaj, ko imamo vsega dovolj, uživajmo mirno!“

Mej tem pridejo drugi ljudje od vrat. Jeden se približa ženi in jo vpraša: „Kje se dobi kruh?“

„Še naprej!“ odgovori ona. Ko so bili kakih deset korakov narazen, pristavi mrmrajoč: „Ti kmetski potepuhi nam izpraznijo vse, pekarije in zaloge, za nas ne ostane nič več!“

„Vsak nekaj, sitnica!“ reče mož. „Saj je vsega dovolj!“

Iz tega, kar je Renzo videl in slišal, je sklepal, da je prišel v mesto, v katerem je vstaja, da je to dan zmage, ko vsak lahko vzame, kar hoče in more in plača z udarci. Če prav bi o našem kmetskem sinu radi poročali samo dobrih stvari, vendar nas sili zgodovina, da povemo resnico: da mu je bilo to izprva všeč. Zakaj on se ni mogel prav nič pohvaliti s svojim življenjem in je odobrill vse, kar bi je moglo le nekoliko premeniti. Bil je tudi sin svojega časa in je živel v mnenji in splošnem prepričanju, da so prekupci in peki krivi draginje. Zdelo se mu je povsem pravično, da se jim iztrga iz rok živžev, katerega so po splošnem mnenji skrivali lačnemu ljudstvu. Sklenil je pa, ne udeležiti se upora, in je bil vesel, da ga je vedla pot do patra kapucina, kateri bi mu preskrbel zavetje in ga kot oče poučil. To premišljuje in opazuje nove zmagovalce, ki so dohajali obloženi s plenom, prehodi se oni kos poti do samostana.

Kjer se sedaj dviga lepa palača z visokim pomolom, bil je tedaj in bil je še pred par leti majhen trg, v ozadju pa cerkev in samostan kapucinov s štirimi visokimi bresti spredaj. Mi zavidljivo voščimo srečo onim našim čitateljem, ki tega kraja niso videli v prejšnjem stanju; kajti to je znamenje, da so še mladi ljudje in da še niso imeli mnogo časa, da bi uganjali neumnosti. — Renzo gre naravnost proti vratom, vtakne v nedrje pol kruha, ki mu je še ostal, pripravi pismo, držeč je v roki, in pozvoni. Odprè se omreženo okno in prikaže se obraz brata vratarja, ki vpraša, kdo da je.

„Jaz sem s kmetov, in sem prinesel očetu Bonaventuri nujno pismo od očeta Cristofora.“

„Dajte sem!“ veli vratar in stegne roko skozi omrežje.

„Ne, ne“, reče Renzo, „moram je izročiti njemu v roke.“

„Ga ni v samostanu.“

„Pustite me notri, da ga počakam!“

„Storite, kar vam povem; pojdite v cerkev in ga počakajte, mej tem lahko malo pomolite. V samostan sedaj ne more nihče.“ Nato vratar zatvori okno. Renzo ostane tam s pismom v roki. Deset korakov napravi proti cerkvenim vratom, da bi storil po nasvetu vratarjevem. A premisli se in sklene, ogledati si upor, gre čez trg, stopi na kraj ceste in obstane, prekriža roke na prsih in gleda na levo v mesto, kjer je bil vrisč najhujši in najglasnejši. Hrup ga začne mikati. — „Pojdimo pogledat!“ — misli si, vzame v roko polovico kruha ter gre proti oni strani, drobeč kruh. Pustimo ga, naj gre. Mej tem pa mi pripovedujmo, kolikor mogoče na kratko, kako in zakaj se je začel oni upor.

Danajsto poglavje.

Tisto leto je bila že drugič slaba letina. V prejšnjem letu so si ljudje nekoliko pomagali s tem, kar jim je preostalo od preje. Ljudstvo ni bilo sito, a stradalo baš tudi ni; tako je prišlo leto 1628., ko se godi naša povest. Tu se je zaželeno letina še slabše obnesla. Tega so bila po jedni strani kriva slaba vremena (in to ne samo na Milanskem, ampak tudi še precej daleč v okolici); po drugi plati pa so to zakrivil ljudje. Vojska, katero smo uže gori omenili, je vse tako razdejala in opustošila, da kmetje v nje bližini še toliko kakor navadno niso obdelali polja, temveč so je povsem zanemarili. Namesto da bi ljudje pridelali kruha zase in za druge, morali so ga beračiti. Rekel sem: še toliko kakor navadno niso obdelali polja! Neznosni so bili namreč davki, katere so nakladali nekako pohlepno, nespametno in nezmerno; vojaške čete so se tudi v najmirnejših časih navadno tako obnašale, da jih svedoki onih žalostnih časov primerjajo s sovražnikom, ki udere v deželo. A tudi drugi vzroki, katerih ne moremo tu naštet, so zakrivil, da je ljudstvo uže poprej zanemarjalo delo na polju; in tako se je uže dalj časa sèm pripravljala ona šiba za ozemlje milansko. Posebne okoliščine, o katerih tu govorimo, so bile le nenadni izbruhi dolgotrajne bolezni. Žito še ni bilo popolnoma pospravljeno, in uže je bilo treba preskrbeti čete; pri tem pa se je, kakor navadno, žito razsipalo. Po žitnicah je nastala suša, pomanjkanje je prišlo, s pomanjkanjem pa njezov žalostni, a baš tako koristni kakor neizogibni učinek: draginja.

Kadar pa draginja priraste do neke gotove meje, nastane vselej (vsaj dosedaj je vselej nastalo, in če je sedaj tako, mislite si, kaj šele takrat, ko nam to vendar toliko modrih glav sporoča!) nastane torej vselej mnenje, da se draginja ni začela vsled pomanjkanja. Rado se pozabi, da so se je že naprej bali in jo prorokovali. Na jedenkrat trdijo ljudje, da je žita dovolj, da so krivi zla le tisti, ki žita nočejo za potrebe prodati, kar je seveda popolnoma napačno, a zadovolji za trenutek razkačenost in upanje. Resnični ali namišljeni žitni prekupci, zemljiški posestniki, ki niso precej prvi dan vsega žita prodali, peki, ki so ga kupovali, vsi oni, ki so imeli baje več ali manj žita, vsi ti so bili krivi pomanjkanja in draginje; vse te so nižji kakor tudi višji stanovi črtili ter se radi njih pritoževali. Šepetali so si, koliko vreč imajo v shrambah in kakšne množine žita so skrivaj poslali v druge dežele, kjer je menda ljudstvo ravno tako prepričano kričalo, da se od tam izvaža žito v Milan. Zahtevali so od gosposke naredeb, ki se množici zdé ali so se vsaj dosedaj vselej zdele povse pravične, povse jednostavne in prikladne, da zopet pride na dan skrito, zazidano, zakopano žito in da se zopet povrne obilje. Gosposka je res nekaj storila. Določila je najvišjo ceno za nekatere jestvine, zagrozila s kaznijo onemu, ki bi na zahtevo ne hotel prodajati, in izdajala je še druge jednake naredbe. A vse naredbe tega sveta, naj bodo še tako korenite, ne morejo zmanjšati življenskih potreb in pričarati živževa, če ga ni. Posebno še rečene naredbe niso bile vstanu dovesti žita iz drugih krajev, kjer ga je bilo morda do-

volj. Tako je beda vedno rastla. Množica je trdila, da je pomoč preslaba in prepričala in je glasno zahtevala bolj velikodušne in odločne pomoči. In v svojo nesrečo je dobila človeka po svoji volji.

Namestnik don Gonzalo Fernandez de Cordova je bil odsoten v taboru pri Casale na Monferraškem. V Milanu ga je namestoval veliki kancelar Španjolec Antonio Ferrer. Ta je uvidel (in kdo bi tega ne uvidel?), da je primerna žitna cena prav lepa reč, in sklenil je, uvesti jo s svojim poveljem. Tu pa je pogršil: Določil je žitu ceno, ki bi bila pravična, če bi se mernik žita navadno prodajal po triintrideset lir. Prodajal pa se je tudi po osemdeset. Storil je kakor postarna dama, ki je mislila, da bo postala mlada, ako spremeni svoj rojstni dan v krstnem listu.

Večkrat so uže ostali manj nespametni in manj krivični ukazi neizvršeni, ker se jim je uprla narava stvari sama. Za izvršitev tega ukaza pa je skrbela množica, ki je naposled videla, da je njena vroča želja postala zakon, in ni pripustila, da bi bilo to le šala. Vse je drlo k pekom in zahtevalo kruha po določeni ceni in sicer tako odločno in grozeče, kakor je mogoče le tam, kjer se strast, moč in postava združijo v jedno silo. Ume se, da so zagnali peki velik vik. Rokave vihali, gnesti, testo v peč devati in iz peči jemati brez počitka — ljudstvo je namreč čutilo, da je ta stvar le nasilna, zato je oblegalo noč in dan pekarije, da bi se okoristilo s to srečo, dokler bi trajala — delati torej po dninarsko in se truditi bolj kot navadno v svojo škodo — vsakdo ve, da to ni prijetno. Toda na jedni strani je grozila gosposka s kaznimi, na drugi pa množica, ki je hotela, da se jo zadovolji. Ako se je kateri pek le količkaj obotavljal, jelo je ljudstvo glasno mrmrati in godrnjati in pretiti, da si samo poišče pravice, kar je največje zlo na svetu. Tako pa ni bilo rešitve. Morali so peki gnesti, v peč devati, iz peči jemati in prodajati. Toda za tako neprestano delo ni zadoščal ukaz pa tudi ne strah pred množico. Trebalo je imeti tudi toliko moči; in če bi šlo še kaj dolgo tako naprej, omagali bi. Pritoževali so se pri gosposki, kako krivičen in neznosen je ta ukaz, grozili, da vržejo lopar v peč in vse skupaj popusté. Mej tem pa so se še naprej potili, nadejajoč se, da se bo veliki kancelar morda vendar le spametoval. Toda Antonio Ferrer, ki je bil to, kar bi danes imenovali „značaj“, je odgovarjal, da so peki do tedaj dovolj dobička vtaknili v žep in da ga bodo še, ko se razmere prevržejo, da se jih bo skušalo morda tudi odškodovati na ta ali oni način, do tedaj pa naj le naprej delajo. Ali je bil mož res prepričan o vzrokih, katere je razlagal drugim, ali pa sicer uvidel, da je nemogoče obdržati v veljavi rečeni ukaz, pa je hotel le počakati, da ga kdo drug odpravi in si tako nakoplje ljudsko mržnjo — kdo je pač videl Antoniju Ferrerju v možgane? Resnica je pač ta, da ni niti za las odnehal. Nazadnje so dekurijoni (mestna gosposka, obstoječa iz plemenitašev, ki se je obdržala do leta 96-ega prejšnjega stoletja) pisмено sporočili namestniku, kaj se godi v Milanu, češ naj iztuhta on kakov pripomoček, da se povrne zopet red.

Don Gonzalo je bil čez glavo zamotan v vojsko in je storil, kar si čitatelj uže lahko misli. Imenoval je poseben odbor (skupščino), kateremu je naročil, nastaviti kruhu pravično in primerno ceno, da se ustreže vsem. Svēt-niki se zberó, ali kar se je reklo, španjolski zavito, v tedanjem pisarniškem zlogu, skupijo se.¹⁾ Po neštevilnih poklonih, uvo-dih, vzdihih, odmorih, piškavih predlogih, izgovorih sklenejo končno, gnani od nekake sile, katero so vsi čutili, dobro vedoč sicer, da izigravo važno karto, a ker le ni bilo drugače, sklenejo kruh podražiti. Peki so se oddahnili, ljudstvo pa zabesnelo.

Zvečer pred dnevom, ko je prišel Renzo v Milan, mrgolelo je po trgih in ulicah na tisoče ljudi, ki so se zbiral v gručé, ne da bi se bili preje domenili in skoro ne da bi to sami opazili, kakor kaplje, ki se družijo drseč po isti strmini. Znance in neznance je vkupe prignala vkupna jeza, vsi so bili jedne misli. Vsak pogovor je utrdil prepričanje in

¹⁾ V izvirniku: „Si giuntarono“ — mesto, si radu uarono „Giunta“ = skupščina.

povečal strast poslušalcev kakor tudi go-
vornikov. Mej tolikermi vročeglavci pa so
bili tudi ljudje, ki so imeli bolj hladno kri;
ti so zadovoljno opazovali, kako se je voda
vedno bolj kalila. Skušali so jo še bolj ska-
liti z govoricami in izmišljotinami, katero
znajo skovati sleparji, vročekrvneži pa jim
verujejo. Sklenili so, da ne pripustijo, da se
voda umiri, predno ne potegnejo svojega
plena iz nje. Tisoč ljudi je šlo k pokoju
z domnevanjem, da se nekaj zgodi, da se
nekaj mora zgoditi. Še pred dnevom so stale
po ulicah nove gručice. Otroci, ženske, možje,
starci, delavci, berači, vse se je zbiralo.
Raznoliki glasovi so se združevali v velik
vrišč. Tu je eden propovedoval, drugi mu
ploskali. Tam je vpraševal nekdo svojega
sosedo toisto, o čemer je bil sam vprašan.
Tretji je ponavljal vsklik, ki mu je priletel
do ušes. Povsod tožbe, grožnje, strmenje.
Malo besed je tvorilo te pogovore.

(Dalje prih.)

Pozor! Kdor hoče imeti čiste, bele in zdrave
zobe, naj rabi zobozdravka dr. R. Frana ustno
vodo z novim antiseptikom, ki zabije vsako gnjilobo
zob. Steklenica zadoščujoča za celo leto se dobiva za
2 K pri Ervinu Burdychu, lekarju v Škofji
Loki. 45 16

Čisto medicinske ribje olje.

Deželna lekarna **DORSCH** pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorsko, septembra 1899.
Blag. g. **Milan Levstek**, lekarnar v Ljubljani.
Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašeg
neprecenljivega dobrega in pristnega **medicinskega ribjega
olja**, katerega že die časa samo iz Vaše dobro znane
lekarne naročam in uporabljam za sebe in svojo ro-
dino s sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in
lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest ste-
klenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani
936 23 **Anton Ožbolt**, trgovec in posestnik.
Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.
Razpošilja vsak dan z obratno pošto
dež. lekarna pri Mariji Pomagaj
Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.
Realjeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta.

Umrli so:

17. maja. Kristina Unterwaller, zasebnica, 35 let,
Dunajska cesta 2, se je zastrupila.
18. maja. Fran Jeranič, usnjarski delavec, 58 let,
Bohoričeve ulice 14. pljučnica.
V hiralnici:
17. maja. Marija Ravnik, delavčeva žena, 50 let,
v sled raka v vescu.
V bolnišnici:
15. maja. Helena Kordić, kajžarja hči, 11 me-
secev, pljučnica.
16. maja. Marija Velkoverh, posestnika žena, 40 let,
srčna hiba. — Uršula Zdražba, kajžarja žena, 41 let,
srčna hiba.
V vojaški bolnišnici:
15. maja. Gotfried Riedl, pešec 22 let, Peritonitis
et Enteritis.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 18. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za maj-juni	gl. 8.02 do gl. 8.03
» » jesen	» 8.22 » » 8.23
Rž za maj-juni	» 7.30 » » 7.32
» » jesen	» 7.47 » » 7.48
Turšica za maj-juni	» 5.78 » » 5.79
» » jul.-avgust	» 5.87 » » 5.88
» » sept.-okt.	» 5.97 » » 5.98
Oves za maj-juni	» 5.42 » » 5.44
» » jesen	» 5.61 » » 5.62

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsijzu	Vetrovi	Noba	Pavčina v 24 urah v mm.
18. 9. zveč.	729.4	10.8	sl. sazh.	jasno	
19. 7. jut.	729.9	7.1	sl. vzh.	jasno	0.0
2. popol.	729.1	10.7	sr. jzab.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 12.7°, normale: 14.4°

Poslano.

**Kar sem razžaljivega proti
dekanu gosp. Ivan Lavrenčiču
storil, srčno obžaljujem.**

Šmartno pri Litiji, 15. maja 1900.

460 1—1 **Ivan Razboršek.**

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Zahvala. 468 1—1

Za prisrčne dokaze ljubeznivega sočutja
meji boleznijo in ob smrti našega iskreno
ljubljenega, nepozabnega soproga, oziroma
očeta, brata, strijca, gospoda

Ivana Mallnerja,

za častno spremstvo pokojnika od strani so-
rodnikov, prijateljev in znancev k njegovemu
zadnjemu počitku, za krasne darovane vence,
in posebno za zadnjo čast, ki jo je pokojniku
izkazalo slavno prostovoljno gasilno društvo
na Bledu, izrekamo s tem svojo najodkriteljo,
najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dné 17. maja 1900.

Globoko žalujóči ostali.

Pouk 3—1

v krojnem risanju (Schnittzeichnen) in
praktičnem izdelovanju oblek

daje **Fani Komar**, oblast konc. učni zavod
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 26.

Modni salon.

Sprejemajo se gospodične tudi na hrano in stanovanje.

Pilnati ošečki za sraženje parketnih tal
dobé se pri tvrdki
BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 24 11—1

VABILO

na

VI. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Trnovem,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 27. maja 1900

ob 4 uri popoldne

v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Odobritev računov.
4. Prememba pravil.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Raznosterosti.

V Trnovem, dné 18. maja 1900.

464 1—1

Načelstvo.

Opomba. V slučaju, da občni zbor ne bi
bil sklepčen, vrši se ob 1/2. uri isti dan drugi občni
zbor na istem mestu in z istim vspeškom ter se bo
sklepalo brez ozira na število navzočih udov.

VABILO

na

III. občni zbor posojilnice v Senožecah

ki bode

v ponedeljek dné 28. maja 1900

ob 10. uri dopoldne

v pisarni posojilnice.

Dnevni red:

1. Ogovor načelnika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo računskega pregledovalca.
4. Potrjenje računov za leto 1899.
5. Volitev načelnika in štirih odbornikov.
6. Volitev namestnika račun. pregledovalca.
7. Slučajnosti.

Opomba. V slučaju, da občni zbor ne bi
bil sklepčen, vrši se ob 11. uri isti dan drugi občni
zbor na istem mestu in z istim vspeškom ter se bo
sklepalo brez ozira na število navzočih udov.

567 1—1

Načelstvo.

Novo!

Novo!

**Muzeji za umetnost
in védo.**

463 1—1

Otvoritev v nedeljo 20. maja 1900.

Letovišče

blizu Kranja na Gorenjskem.

Podnebje planinsko, svež zrak, brez
praha, izvrstna studenčnica. Mnogo lepih
separiranih sob, saloni, vodovod, gorke ko-
peli. Hrana v hiši je dobra in po ceni.

Več se izve pri lastniku **dr. Ed. Glo-
bočnik-u**, okrož. zdravniku v Kranji. 462 5-1

Josip Kraljič

pečarski mojster

Lukovica pri Domžalah

priporoča slav. občinstvu, prečast. duhov-
ščini, gg. podjetnikom in društvom svojo
zalogo vsakovrstnih

**glinastih pečij in
štedilnih ognjišč**
po najnižji ceni. 461 3—1

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pole) l. 1898, z

1. najno-ejšimi mašami, in sicer:
2. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
3. V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50—

Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najno-

1. večjimi mašami, in sicer:
2. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36—
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 38—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 42—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.
Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli
skofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih
skofij: Ljubljanske, goriske, krške, lavantinske,
poreško-puljske, tržaške in ogerško-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pole):

- V črnem usnji z rudečo obrezo . . . K 6-60
- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 7-44

Missae pro defunctis (v četvorki):

- V črnem usnji z rudečo obrezo . . . K 5-16
- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 5-76

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida
smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium

(v obliki male pole):

- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 19-20.

Za stavbinsko sezono!

V Prulah

se prodajo pod ugodnimi pogoji večje
in manjše **parcele, pripravne za stavbe.**
Več pové iz prijaznosti upravništvo
»Slovenca«. 212 11

**Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam**

Giesshübelske kisle vode.

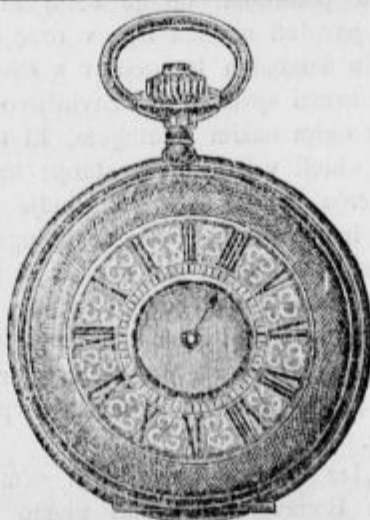
10-20

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn,**

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastojni in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specijerskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Po najnižjih cenah!

Največjo izbero

elegantnih

(353 12-7)

priporoča
po najnižjih cenah

L. Mikusch,

Mestni trg št. 15 v Ljubljani.

Posestvo in hiša

s hlevom in podom na Lokah v Tu-
hinjski dolini. tik deželne ceste, pripravna
za vsaki obrt ali kupčijo, z zraven ležečim
travnikom in njivami, se prodá.

Natančneje pové **Josip Klemenčič**,
trgovec v Kamniku. 453 2—2

Na prodaj je

hiša št. 63

v Velikem Mengšu

imajoča štiri sobe, dve kleti; krita je z
opeko. **Zemljišča** je pri hiši za 15 mer-
nikov posetve. — Natančneje se poizvé pri
Andreju Goljarju, v Podgori št. 3, pošta
Št. Vid nad Ljubljano. 446 4—4

Umetni ogenj

zanesljiv izdelek, s krasnim učinkom, pošilja
po najnižji ceni 548 5—3

ognjarski laboratorij **J. Winkowitsch**
v Gradeu, Hofgasse 3.

— Ceniki brezplačno. —

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXXIII. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tustranske države.

Ta **denarna loterija** — edina v Avstriji za-
konito dopuščena — ima **16.514 dobitkov v goto-
vem denarju** in skupnem znesku **410.200 kron.**

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Žrebanje nepreklicljivo dné 7 junija 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji,
L. Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri
davkarjih, poštnih in brzojavnih pa železničnih uradih,
po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.
112 10-6 Oddelek za državne loterije.

Varstvena znamka: **Sidro.**

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi,
pripoznano izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica po
40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 509 30

sploh priijubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko „sidro“ iz Richter-
jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu

v Pragi, Elizabethstrasse 5.

Po najnižjih cenah!

Birmanska darila!

Vsem častitim gg. botercam in boterčkom
priporočam svojo največjo in bogato izbero
po najnižjih cenah, kakor: 466 1

**ure, verižice, uhane, broške,
zapestnice, vratne verižice,
srčke itd.**

Za obilni obisk se z vsem spoštovanjem
priporočam.

FR. ČUDEN

urar in trgovina z zlatnino in srebrnino
v Ljubljani na Velikem trgu.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 25

najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, ka-
pri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potreb-
nega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati),
in se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti
0 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri **Jožefu**
Valenčiču na Dunaju, III., Steingasse 9,
Stock, Th. 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljan vrniti denar,
ko bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in
isto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana,
njig je malo več. 1000 12

== Domača umetnost! ==

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice št. 22

v hiši gosp. Wessner-jeve 60 52-19

e priporoča prečestiti
uhovščini in cerkve-
im predstojništvom v
arocila za izvrševanje
sakovrstnih **strogo**
metniško izvršenih

esenih

oltarjev

raznih slogih

* kipov *

n svetniških soh

d kamena, gipsa

ali lesa itd.

Oltarne skupine

z različnega ma-

terijala.

*riznana umetniško

dovršena dela!

Priznana pisma

vo na razpolago.

== Domača ==

tvrdka!

Styria-kolesa

v raznih cenah vedno v zalogi!

Ne samo najličneje in **Styria-kolo**
najdražje ampak tudi naj-
priprosteje in najceneje
se odlikuje po izvrstni konstrukciji,
trpežni sestavi in lahkem teku.

Tovarna za Styria-kolesa

Jan. Puch in dr., Gradec.

Zastopnik: **Fr. Čuden**, trgovec
s kolesi v Ljubljani. 198 20-8

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi**,
klečalnike in **spovednice** iz hrastovega lesa po
vzorcih in po lastnem načrtu, ter se za taka dela
priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom. Zagotavljam izvrstno **lepo delo** in **nizke cene**.
Ze dvanajstim cerkvam sem izdelal klopi v največjo
zadovoljnost.

Vse izdelujem v lastnih prostorih. — Postav-
ljanje novih klopi in spovednic v cerkvi traja le 3 do
6 dni.

Josip Stupica na Viru,
pošta Domžale.

89 15-15

Franc Zupan,
vlasuljar

v Ljubljani, **Valvazorjev trg št. 4.**
priporočam se prečestiti duhovščini in sl. občinstvu za
izdelovanje vsakovrstnih moških
in ženskih vlasulj
do najfinejšega izdelka. — Nadalje vsa
umetna pletenja in kite iz **lepih las**.
Postrežba natančna. 49 48-36

Stajerska
ROGAŠKA
KISLA VODA **Templjevo Styria-vrelec**
SVETOŠLAVNA.
krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Glavna zaloga
za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 295 52-14

Na prodaj je

18 težkih pitanih volov

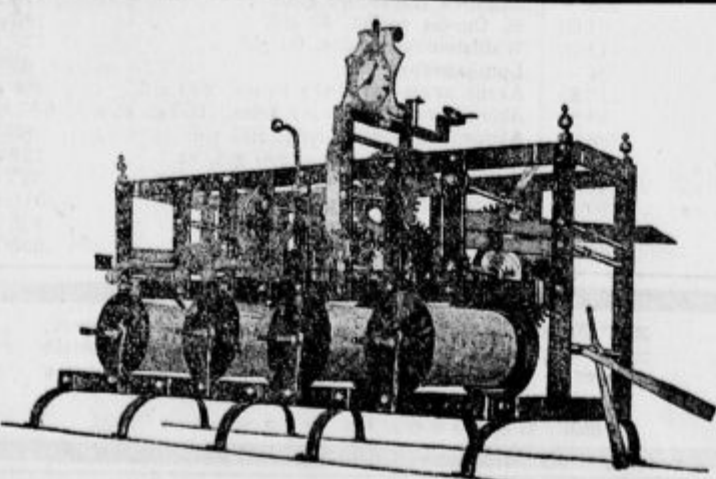
na graščini Radeljca, pošta Bučka, Dolenjsko.

Dobiva se povsod.

927 (36-21)

Sarg's Kalodont

Najboljše in najcenejše sredstvo za čiščenje zob.

Bogdan Oblak,
urar

na Vrhniki pri Ljubljani,
se najljubšeje priporočam
za **napravo novih ali po-**
pravo starih stolpnih ur.

Moje ure so iz najboljšega blaga
in posebno trpežnega dela. Izde-
lujem jih po najnovejšem in naj-
boljšem načinu, in ker so mate-
matično natančno uravnane, ka-
žejo čas tako točno, da jih ni
treba regulovati. 51 25-18
Cene so nizke. Jamstvo 5 let.
Proračuni na zahtevo brezplačno.

P. n. obiskovalcem svetovne razstave v Parizu,
kakor potovalcem v Rim priporoča 348 6-6

kreditna pisma
L. C. Luckmann v Ljubljani.

Št. 7321.

454 3-2

Služba vrtnarja in hišnika
v gluhonemnici v Ljubljani.

Za vrtnarja in hišnika v gluhonemnici v Ljubljani, in zlasti tudi za strežbo pri cen-
tralni kurjavi, **se išče izučen vrtnar**, neomadeževan in telesno krepak, ki je vešč
slovenskega ali katerega drugega slovanskega in v zadnjem primeru tudi nemškega jezika.
Mesečna plača znaša 80 K. Postranski užitki so prosto stanovanje, kurjava in vrtno sočivje.
Prosioci za to službo naj svoje prošnje, ki morajo biti opremljene z rojstnim listom,
navrstvenim in zdravniškim izpričevalom in z dokazom, da so izučeni vrtnarji, vložé

do 15. julija 1900

pri C. kr. deželni vladi v Ljubljani.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko
v Ljubljani, dné 10. maja 1900.

Prodaja košnje.

V sredo, 23. t. m., dopoldne ob 10. uri se bode

košnja na križevniških travnikih pri Koleziji
(seno in otava) na lici mesta prodajala.

458 2-1

Dr. Vok.

Pozor!

Podpisana tvrdka opozoruje svoje p. n. naročnike na to, da gosp. **Fran Zeman**
ni več njen agent, in da tedaj tudi ni več opravičen v njenem imenu stavljati pro-
dajne ponudbe.

Zaloga ostane ravno tista kakor poprej, toraj kdor si želi kak stroj nabaviti, obrne
naj se direktno na tvrdko 428 3-3

Karol Kavšek-a nasl.
Schneider & Verovšek

trgovina z železnino v Ljubljani, Dunajska cesta 18.

Razpis.

449 3-3

Podpisani razpisuje

zgradbo popolno novega šolskega poslopja za enorazredno
ljudsko šolo na Rovih, okraj Kamnik

potom **javne manjševalne dražbe**, ki se bo vršila na Rovih pri „Pircu“
dné 2. junija 1900 ob 9. uri dopoldne.

Zidarska, tesarska in druga dela, stavbeni načrti in troškovni preudarek, so pri istem
na upogled. Vsako delo, tudi kopanje tal, se bo posebej oddalo. Opeka se bo vzela od
najcenejšega ponudnika.

Vsak prevzemnik bo moral položiti 10% vadiuma

Krajni šolski svet na Rovih,

dné 14. maja 1900.

Janko Šiška,
predsednik.

X. zvezek. Uredil in založil **Frančišek Kralj**

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Cene: brošir 60 h, kart. 80 h, celoplat. 1 K 10 h,
krasno vezani 1 K 80 h. — Dobivajo se: v semenišču,
Katol. Bukvarni, pri Ničmanu, Giontiniju, Schwennerju
in pri Kraju v Novem mestu. — Dobivajo se še prej-
šnji letniki razen I. in II.

Z osmimi slikami.

V Ljubljani 1900.

Primerno darilo za Veliko noč!

Pozor, kolesarji!

Vsled bližajoče se spomladi

nabavl sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih **400 komadov** in sicer od najznamenitejših tvrdk, kakor:

Puch, Meteor, Peugeot, Monarch, Seidl-Naumann

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od gld. 80.— naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od gld. 140.— do 230.—.

A. Putrich,
Ljubljana, Dunajska cesta.

Priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 665 26-21

na Dunajski cesti v Ljubljani,

prilaga svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfinejši kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in
budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov

iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-1

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

prilaga se prečistiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, oingulum in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri.

Prosim prečistiti duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 16

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Naznanilo.

Zarad preselitve trgovine bode od ponedeljka, 7. maja t. l., naprej pri

J. Grobelniku v Ljubljani

Veliki trg št. 20

vse manufakturno blago

414 6-5

po čudovito znižani ceni

na prodaj.

Lepa prilika za ceni nakup blaga za damske oprave, sukno za moško obleko in za dečke, perilo, šifon, kotun in cefir, pregrinjala, tepihe, garniture itd.

Naj nihče ne zamudi ugodne prilike!

Vsa luksus-piva izpodrine

najbolje renomirano

dvojno vležano in granatno pivo

iz delniške pivovarne v Budjericah

ki je na strokovni razstavi v Stuttgartu l. 1897 dobilo **jedino prvo** **častno darilo z izrecnim pristavkom „za izborno pivo“**. Jako pohvalna priznanja tukajšnjih in vnanjih p. n. odjemalcev so mnogoštevilno na blagohoten vpogled na razpolago.

Oddaja se v sodih in v zabojih po 25 steklenic à 1/2 litra po konkurenčnih cenah.

Dalje

335 20-11

glavno zastopstvo

I. najbolje renomiranega kranjskega valjičnega mlina

Vinko Majdiča v Kranju.

ANTON DITRICH v Ljubljani

Telefon št. 109.

Marije Terezije cesta št. 2.

Telefon št. 109.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejericah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 18. maja.

Skupni državni dolg v notah	97-90
Skupni državni dolg v srebru	97-60
Avstrijska zlata renta 4%	116-—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-—
Ogerska zlata renta 4%	116-05
Ogerska krona renta 4%, 200	91-40
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1778-—
Švedske delnice, 160 gld.	723-50
London vista	242-55
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-27

Dne 18. maja.

20 mark	23-66
20 frankov (napoleonor)	19-27
Italijanski bankovci	90-55
C. kr. cekini	11-34
3-2% državne srečke l. 1855, 250 gld.	168-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	202-25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60
Tisne srečke 4%, 100 gld.	137-75
Dunavske vravnave srečke 5%	257-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-60
Prireditne obveznice državne železnice	412-50
južne železnice 3%	324-—
južne železnice 5%	118-25
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	398-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	335-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	41-20
Ogerskega	20-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-—
Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50

Salmove srečke, 40 gld.	175-25
St. Genois srečke, 40 gld.	183-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178-—
Ljubljanske srečke	49-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	285-50
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	6270-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	785-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109-50
Splošna avstrijska stavbinska družba	177-—
Montanska družba avstr. plan.	518-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	405-—
Papirnih rubljev 100	255-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kuljanina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.